

Opinnäytetyö (AMK)
Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto
2016

Monika Punna

YRITYSTOIMINNAN LOPETTAMINEN

– tavat, vero- ja vastuuseuraukset

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Monika Punna

YRITYSTOIMINNAN LOPETTAMINEN – TAVAT, VERO- JA VASTUUSEURAUKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää yhden miehen osakeyhtiön ja henkilöyhtiöiden yritystoiminnan lopettamiseen johtavia syitä ja tapoja. Tavoitteena oli tutkia yrityksen lopettamisen vaihtoehtoja ja yrityksen lopettamisessa huomioon otettavia asioita kuten yhtiömiesten velka- ja vastuusuhteet, velkojainsuoja ja veroseuraamukset. Lisäksi tavoitteena oli esittää luovutusvoiton laskeminen yritystoiminnasta luopujan kannalta edullisimmalla tavalla.

Opinnäytetyö käsittelee yritystoiminnan lopettamista myymällä yritys, purkamalla yritys selvitysmenettelyllä ja yrittäjän hakeutuessa konkurssiin sekä niihin liittyviä säädöksiä ja seuraamuksia. Opinnäytetyö perustuu asiantuntijoiden kirjallisuuteen ja lainsäädäntöön. Lisäksi käytettiin alan sähköisiä lähteitä, joista keskeisimmät olivat prh.fi ja vero.fi. Teoriatietoa sovellettiin tutkimuksessa muokattujen tase-esimerkkien avulla.

Yritystoiminnasta luopuminen kannattaa suunnitella huolellisesti ja toteuttaa hallitusti. Opinnäytetyössä esitettyjen tase-esimerkkien mukaan yrityksen lopettamisesta aiheutuu veroseuraamuksia sekä yhtiölle että osakkeenomistajalle ja yhtiömiehelle. Yrityksen lopettamisesta saatu luovutusvoitto lasketaan ja verotetaan tuloverolain mukaan pääomatulona.

Yritystoiminnan lopettamiseen on useita eri syitä ja tapoja. Yrityksen lopettaminen vaatii tietämystä verotuksesta ja lainsäädännöstä. Yritystoiminnan lopettamisessa on suositeltavaa käyttää asiantuntijaa sekä verosuunnittelua välttyäkseen riskeiltä ja jälkiseuraamuksilta.

ASIASANAT:

yrityksen lopettaminen, verotus, luovutusvoitto, hankintameno-olettama, selvitystila

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Bachelor of Business Administration | Financial Management

2016 | 71

Pirjo Varanka

Monika Punna

TERMINATING A BUSINESS – PRACTICES, LIABILITIES AND FISCAL CONSEQUENCES

This thesis explores the reasons why one-man firms, both limited and unlimited, terminate their business and how they choose to do so. The aim of the thesis was to study the options for termination and the factors to be considered when terminating a business, such as the debts and liabilities of partners, cover of creditors and fiscal consequences. Additionally, the aim was to show how the capital gain for the person terminating his or her business could be determined most favourably.

This thesis discusses how a firm is terminated by selling the firm, by liquidating the firm through receivership, or when the entrepreneur files for bankruptcy, and the regulations and consequences related to these. The thesis is based on expert literature and relevant legislation. Additionally, central online sources were used, such as prh.fi and vero.fi. Theoretical knowledge was applied in the study with modified examples of balances.

This thesis discusses how a firm is terminated by selling the firm, by liquidating the firm through receivership, or when the entrepreneur files for bankruptcy, and the regulations and consequences related to these. The thesis is based on expert literature and relevant legislation. Additionally, central online sources were used, such as prh.fi and vero.fi. Theoretical knowledge was applied in the study with modified examples of balances.

There are many reasons for and ways of terminating a business. Terminating a firm requires knowledge of taxation and legislation. When terminating a firm, it is advisable to turn to experts and to use fiscal planning in order to minimise risks and adverse consequences.

KEYWORDS:

termination of a business, taxation, capital gain, estimated acquisition cost, receivership

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 YRITYSTOIMINNASTA LUOPUMINEN	8
2.1 Luopumisen syyt	8
2.2 Luopumisen tavat	10
3 YRITYKSEN MYYNTI ULKOPUOLISELLE OSTAJALLE	14
3.1 Yrityskauppa	14
3.1.1 Myyntiprosessi	16
3.1.2 Luovutusvoiton laskeminen	19
3.2 Velka- ja vastuusuhteet	22
3.2.1 Osakeyhtiö	23
3.2.2 Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö	23
4 YRITYKSEN PURKAMINEN	25
4.1 Osakeyhtiön purkaminen	25
4.1.1 Selvitysmenettely	26
4.1.2 Vastuu ja oman pääoman pysyvyys	29
4.1.3 Peitelty osingonjako	30
4.1.4 Jako-osan saajan verotus	31
4.1.5 Yhtiön verotus	32
4.2 Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön purkaminen	33
4.2.1 Purkamisperusteet ja -tavat	35
4.2.2 Selvitysmenettely	36
4.2.3 Yhtiömiehen verotus	37
4.2.4 Yhtiön verotus	39
5 KONKURSSI	40
5.1 Konkurssimenettely	40
5.2 Velkavastuu	45
5.3 Verovelvollisuus	46
6 YRITYKSEN LOPETTAMINEN TASE-ESIMERKEIN	47
6.1 Kannattavan osakeyhtiön tase	47
6.1.1 Yrityksen myynti	49

6.1.2 Purkaminen selvitysmenettelyllä	51
6.2 Tappiollisen osakeyhtiön konkurssi	56
6.3 Kannattavan kommandiittiyhtiön tase	58
6.3.1 Yhtiöosuuksien myynti	61
6.3.2 Purkaminen selvitysmenettelyllä	64
7 YHTEENVETO JA POHDINTA	67
LÄHTEET	69

KUVIOT

Kuvio 1. Yritystoiminnan lopettamisen tavat (Aaltonen & Heinonen 2008, 10).	11
Kuvio 2. Yritysmyyntin prosessi (Pirilä 2009).	17
Kuvio 3. Vapaaehtoinen selvitysmenettely.	27
Kuvio 4. Konkurssimenettelyn päävaiheet (Linna 2012, 240).	41
Kuvio 5. Tammi–syyskuussa 2013–2015 vireille pantujen konkurssien lukumäärä (Tilastokeskus 2015a).	44
Kuvio 6. Käräjäoikeuden loppuun käsittelemät konkurssihakemukset ratkaisulajeittain vuosina 2013 ja 2014 (Tilastokeskus 2015b).	45

1 JOHDANTO

Yritystoiminnasta luopumiseen liitetään usein vahva negatiivinen lataus. Lisäksi yrityksen lopettaminen kulttuurissamme tulkitaan helposti epäonnistumiseksi. Yrityksen lopettamiseen on kuitenkin useita syitä, mm. terveydelliset syyt, eläkkeelle jääminen, siirtyminen palkkatyöhön, hallittu alasajo, sulautuminen eli fuusio, jakautuminen, oikeudellisen muodon muutos, toiminnan lopettaminen tai riittämätön toimeentulo.

Opinnäytetyössäni käsittelen yritystoiminnan lopettamiseen johtavia syitä sekä lopettamisen keinoja yhden miehen osakeyhtiön ja henkilöyhtiöiden eli avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön osalta. Yrittäjä voi luopua yritystoiminnasta vapaaehtoisesti tai pakotetusti taloudellisista syistä: yritys tai osa siitä voidaan myydä, lahjoittaa, antaa lahjanluonteisena tai purkaa. Viimeinen lopettamisen keino on yrityksen asettaminen konkurssiin, mikä ei ole toivottu tilanne yrittäjälle. Yrityksen lopettaminen nähdään yhtenä yrittämisen liiketoimintana, mikä vaatii suunnittelua ja aikaa.

Opinnäytetyössäni käsittelen yritystoiminnan lopettamista yrittäjän eli myyjän näkökulmasta. Yritystoiminnan lopettamisen vaihtoehtoista tutkin yritystoiminnan lopettamista myymällä yritys ulkopuoliselle ostajalle, yrityksen purkamista ja konkurssia. Tarkoitukseni on selvittää yrityksen lopettamisen eri vaihtoehtoja verotuksen näkökulmasta ja noudattaen velka- ja vastuusuhteiden säätelyä.

Lähdeaineisto koostuu sekä kirjallisuudesta että sähköisistä lähteistä. Kirjallisuuden lähteiden asiantuntijoina ovat mm. yritysverotuksen asiantuntija Raimo Immonen, verosuunnittelun asiantuntija Jaakko Ossa, sopimusoikeuden asiantuntija Seppo Villa sekä yritysverotuksen ja yritysjärjestelyiden asiantuntija Torsti Laskari. Sähköisistä lähteistä keskeisiä ovat verohallinto.fi ja prh.fi. Lähdeaineistoa käyttäen perehdyn opinnäytetyössäni yritystoiminnan myynnissä, lopettamisessa ja konkurssitilanteessa huomioon otettaviin asioihin. Näitä ovat yhtiömiesten velka- ja vastuusuhteet, velkojainsuoja ja veroseuraamukset sekä yritysjärjestelyissä yleensä käytettävät keinot ja niiden verokohtelu: tuloverolaki (TVL), laki

elinkeinotulon verottamisesta (EVL), laki verotusmenettelystä (VML), laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä (AKYL) ja osakeyhtiölaki (OYL). Veroseuraamukset riippuvat yrityksen lopettamisen tavasta sekä lopettavan yrityksen yritysmuodosta.

Opinnäytetyöni aihevalinta perustuu henkilökohtaiseen kiinnostukseeni ja ajankohtaisuuteen. Lähipiiriini kuuluu sekä menestyviä yrittäjiä että eri syistä yritystoiminnasta luopuneita yrittäjiä. Suomessa lama on kestänyt jo useamman vuoden, mikä ei voi olla vaikuttamatta yritysten lopettamismäärään lisääntyvästi. Pankkien antamien talousennusteiden mukaan elpyminen saattaa tapahtua vasta vuonna 2018.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on kertoa yritystoiminnan lopettamisvaihtoehdoista ja niistä aiheutuvista veroseuraamuksista yrityksen omistajalle. Kerään informaatiota yrittäjälle, joka suunnittelee yritystoiminnan lopettamista. Tutkimuksen pohjalta yrittäjä kykenee suunnittelemaan tulevaa toimintaa hyvissä ajoin. Lisäksi opinnäytetyötä voivat hyödyntää henkilöt, jotka haluavat tietoa luovutusvoiton laskemisesta, henkilöyhtiön yhtiömiehen yksityistilin vaikutuksesta luovutusvoiton laskemiseen, omaisuuden arvostuksesta sekä niiden verotuksesta. Havainnollistan tase-esimerkein taloudellisesti hyvin menestyvän yrityksen taseen ja huonosti menestyvän yrityksen taseen sekä siihen liittyen pyrin kertomaan vaihtoehdot yritystoiminnan lopettamiseen sekä siihen aiheutuvista seuraamuksista.

2 YRITYSTOIMINNASTA LUOPUMINEN

Yritystoiminnasta luopumisella tarkoitetaan yrityksen lopettamista eri tavoin. Lopettamistilanteeseen voi liittyä traagisia kohtaloita tai toisaalta osa lopettamisista on suunniteltuja. Luopuminen yrityksestä voi tapahtua siten joko vapaaehtoisesti tai pakotetusti taloudellisista syistä, mikä vaikuttaa yrityksen luopumistapaan. (Aaltonen & Heinonen 2008, 3.)

Yritystoiminnan lopetuksesta ja siihen johtaneista syistä sekä luopumisen muodoista on saatavilla huomattavasti vähemmän tietoa kuin yritystoiminnan aloittamisesta. Yritystoiminnan lopettamiseen johtaneita syitä on tutkittu puhelinhaastattelulla vuonna 2007. Tästä uudempaa tutkimustulosta on vaikea löytää. Puhelinhaastatteluun vastasivat kohderyhmään kuuluvat 299 henkilöä 24500 henkilöstä, jotka olivat viimeisen kymmenen vuoden aikana yrityksestään luopuneet nykyiset ja entiset yrittäjät. Heistä ammatinharjoittajia oli 62 henkilöä ja yrityksen kautta yrittäjyyteen kanavoituneita 237. Aineiston yritykset olivat melko pieniä eli työllistivät alle 10 henkilöä. (Aaltonen & Heinonen 2008, 4-5.)

2.1 Luopumisen syyt

Aaltonen ja Heinonen (2008, 9-10, 16-17) toteavat tutkimuksessaan, että yritystoiminnan lopettamisen syynä on harvoin epäonnistuminen: jopa 40 % yrittäjistä arvioi yrityksen olevan taloudellisesti hyvässä tai erinomaisessa kunnossa. Osa yrittäjistä kamppailee yrityksen säilymisen eteen. Monesti luopumista viivästyttään turhan pitkään. Huonosti tuottavasta yrityksestä luopuminen on monesti kannattavampaa sekä yrittäjän että kansantalouden kannalta. Suositeltavampaa on perustaa uusi, elinkelpoisempi yritys tai siirtyä palkkatyöhön. Väkisin hengissä pidetty yritys tuhlaa tulevan yritystoiminnan pääomia sekä kuluttaa yrittäjän henkisiä ja fyysisiä voimavaroja. Kansantalouden kannalta kasvava ja taloudellisesti kannattava yritys luo työpaikkoja ja tuo verotuloja valtion kassaan. Verotuloilla rahoitetaan yhteiskunnan hyvinvointipalvelut ja sosiaaliturva. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2015.)

Lähes puolella tutkimukseen osallistuneista yritystoiminnasta luopumiseen liittyivät henkilökohtaiset syyt: yrittäjyys oli tarkoitettu vain väliaikaiseksi ratkaisuksi, eläkkeelle jääminen, riittämätön taloudellinen tuotto sekä terveydelliset syyt. Monet yrittäjät kärsivät terveydellisistä ongelmista ja yritystoiminnan stressaavuudesta: pienyrittäjien terveydenhuolto jää pienemmälle huomiolle eikä ennaltaehkäisevään toimintaan ole aikaa panostaa. (Aaltonen & Heinonen 2008, 7,16.)

Yritystoiminnan lopettaneista noin puolet siirtyi palkkatyömarkkinoille tai jäi työttömiksi. Seuraavaksi suurin ryhmä lopettaneista olivat eläkkeelle jäävät. Muut liiketoiminnan lopettaneista jatkoivat yrittäjinä, aloittivat opiskelun, lähtivät lomalle, jäivät kotiin huolehtimaan lapsista tai vanhuksista tai aloittivat muun toiminnan. (Aaltonen & Heinonen 2008, 12.)

Yritystoiminnan lopettamisen syyt voivat johtua sisäisistä tai ulkoisista muutoksista, joihin yrityksen on sopeuduttava. Johdon on tehtävä operatiivisia ja strategisia päätöksiä säilyttääkseen kilpailukyvyn tai parantaakseen sitä. Yrityksen ulkoihin tekijöihin on vaikea vaikuttaa ja niihin on sopeuduttava. Yrityksen ulkoiset tekijät ovat:

1. tuotteiden kysyntä
2. kilpailu
3. teknologiset muutokset
4. muutokset lainsäädännössä. (Härmäläinen ym. 2009, 15-17.)

Tuotteiden kysyntä vaikuttaa yrityksen elinvoimaisuuteen. Yritykset, jotka tuottavat päivittäin tarvittavia tuotteita, selviävät suhdannevaihteluista paremmin kuin ne yritykset, jotka tuottavat tuotteita, joita ei tarvita päivittäin tai joiden ostoa voidaan lykätä. Huonommin lamasta selviytyvät yritykset esim. rakennusliikkeet ja autokaupat, joiden tuotteita ei tarvita päivittäin tai ostopäätöstä voidaan lykätä myöhäisemmäksi. (Härmäläinen ym. 2009, 15).

Kilpailutilanne voi muuttua, jos markkinoille tulee uusia kilpailijoita. Pienet yritykset eivät pysty kilpailemaan isoja marketteja vastaan. Yrittäjä saattaa kokea, että kilpailu alalla on liian kovaa, asiakkaita ei ole tarpeeksi, varojen vähyys tai yrityksen vakiinnuttaminen markkinoille ei onnistunut. (Härmäläinen ym. 2009, 15.)

Teknologiset muutokset aiheuttavat epävarmuutta yrityksissä. Valveutunut yrityksen johto kykenee arvioimaan uuden teknologian vaikutukset oikein ja tekemään sen pohjalta oikeita toimenpiteitä: yrityksen johto kykenee rakentamaan yritykseen oikeaa teknologiaosaamista. (Härmäläinen ym. 2009, 16.)

Muutokset lainsäädännössä aiheuttavat muutoksia yrittäjän toiminnassa. Tällaisia ovat esimerkiksi minipalkan asettaminen suomalaiselle työvoimalle sekä Kilpailuviraston perustaminen (Härmäläinen ym. 2009, 16) ja EU-sääntely. EU-sääntely on lisääntynyt määrällisesti ja laadullisesti: noin 70 % uudesta yrityksiin vaikuttavasta lainsäädännöstä on EU-lähtöistä, mikä on yritystoiminnan kilpailukyvyyn osatekijä (Suomen Yrittäjät 2015).

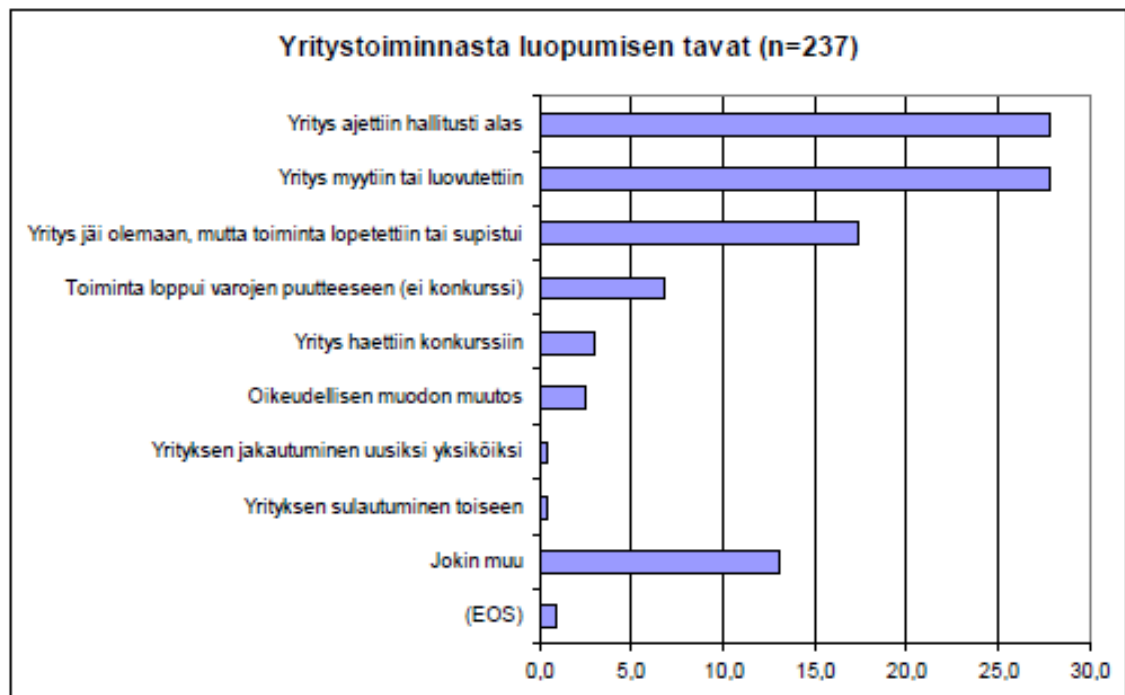
Sisäiset riskitekijät ovat yrityksen johdon hallittavissa. Heidän tulee huolehtia tuotevalikoiman jatkuvasta uudistamisesta, kustannusseurannasta, osaavasta henkilökunnasta, talouden ohjausjärjestelmästä ja rahoituksen riittävydestä sekä realistisesta vakavaraisuudesta. Lisäksi tietyillä yrityksen aloilla liikkeiden sijainnilla sekä jakeluprosessin tehokkuudella on merkitystä. (Härmäläinen ym. 2009, 17.)

Yrityksen on muokattava tuotteitaan, markkinoitaan ja organisaatiotaan kulloinkin vallitseviin olosuhteisiin sopivaksi pysyäkseen elinkelpoisena. Tuotteiden pitäminen tasaisesti elinkaaren akselilla yritys säilyttää kilpailukykynsä. Ympäristössä tapahtuu jatkuvasti muutoksia, joita yrityksen on seurattava ja joihin sen on vastattava. Muutokset vaikuttavat asiakkaiden ostopäätöksiin, joten tuotteita pitää muokata asiakkaille mieleisiksi. (Härmäläinen ym. 2009, 13,17.)

2.2 Luopumisen tavat

Monet tekijät vaikuttavat yrityksen luopumistapaan. Luopumisen suunnittelu kannattaa aloittaa siinä vaiheessa, kun yrittäjä vielä itse jaksaa olla mukana yrityksen toiminnassa. Tällöin on vielä mahdollista suunnitella ja toteuttaa luopuminen hallitusti ja siten, että yrittäjä saa yrityksestä mahdollisimman suuren taloudellisen hyödyn. (Lakari 2014, 9.)

Yrittäjä joutuu yksin selviytymään päivittäisestä yritystoiminnasta sekä sen tuomasta taloudellisesta vastuusta. Yritystoiminnan hallinta ja jatkuvasti muuttuvat tilanteet pitävät yrittäjän mielenkiinnon yllä, eikä hän aina huomaa väsymystä. Kuitenkin yrittäjän kannattaa vetäytyä yritystoiminnasta ajoissa, sillä yrityksen myyminen on raskasta sekä henkisesti että fyysisesti. Yrityksen myyntiä kannattaa harkita ajoissa, kun on vielä voimissaan ja jaksaa viedä pitkän myyntiprosessin läpi. (Pasonen ym. 2000, 13-14.)

Kuvio 1. Yritystoiminnan lopettamisen tavat (Aaltonen & Heinonen 2008, 10).

Kuviossa 1 on havainnollistettu yritystoiminnasta luopumisen tapoja. Yritystoiminnasta luopumisen yleisimmät tavat olivat tutkimuksen kyselyyn vastanneiden ammatinharjoittajien ja yritysmuotoisten yrittäjien mukaan yrityksen hallittu alasajo n. 12 % ja yrityksen myynti tai luovutus n. 12 %. Seuraavaksi yleisin tapa luopua yritystoiminnasta oli, että yritys jätettiin olemaan, mutta toiminta lopetettiin tai se supistui (n. 8 %). (Aaltonen & Heinonen 2008, 10; kuvio 1.)

Luonnollisen henkilön vaihtoehtoisia tapoja luopua yrityksestä:

1. yrityskauppa
2. liiketoiminta- eli substanssikauppa
3. lahja
4. lahjanluonteinen kauppa
5. yrityksen purkaminen
6. konkurssi (Lakari 2014, 10-14).

Yrityskaupassa yritys myydään ulkopuoliselle ostajalle ja silloin sovitaan vastikkeesta, minkä ostaja maksaa myyjälle. Yrityskauppa on monivaiheinen prosessi, jota ei tehdä hätiköiden. Ennen yrityksen myyntiä saatetaan tehdä yritysjärjestelyjä, jotta minimoidaan veroseuraamukset, mutta olennaista on kuitenkin huomioida haluttu lopputulos. Kun tavoite on tiedossa, voidaan sen jälkeen vasta alkaa suunnitella alhaisinta mahdollista verorasitusta. (Lakari 2014, 16-17.)

Liiketoiminta- eli substanssikaupasta on kyse, kun myydään yrityksen tietty liiketoimintaosa-alue, mutta ei koko yritystä. Yritys myy tiettyyn liiketoimintaosa-alueeseen liittyvää varallisuutta, esim. sopimuksia ja kalustoa. Kysymys on yrityksen omistaman omaisuuden myymisestä, josta syntyy sekä myyntituloja että veroseuraamuksia yritykselle, ei yrityksen omistajille. (Lakari 2014, 11.)

Jos yritys annetaan lahjaksi, ei luovuttajalle aiheudu veroseuraamuksia. Lahjansaaja joutuu maksamaan lahjaveroa yrityksen käyvän arvon mukaan, mikäli luovutukseen ei voida soveltaa sukupolvenvaihdoshuojennussäännöksiä. Yrityksen käypänä arvona pidetään sitä arvoa, mikä on yrityksen omaisuus velkojen vähentämisen jälkeen. (Lakari 2014, 12.)

Lahjanluonteinen kauppa saattaa tulla kyseeseen, mikäli myyjä antaa ostajalle kauppahinnasta alennusta. Jos myyjä antaa kohteen kauppahinnasta alennusta 25 % tai enemmän, pidetään kauppaa perustilanteessa lahjanluonteisena ja verotus tapahtuu kaupan kohteen käyvän arvon mukaan. Lahjaveron maksuvelvollisuus on lahjansaajalla eli ostajalla. Alhainen kauppahinta vaikuttaa myös myyjän luovutusvoittoverotukseen: hankintamenon vähennyskelpoisuus vähenee. (Lakari 2014, 13.)

Kun yritystä ei saada myytyä ja se halutaan lopettaa, voidaan joutua purkamaan yritys. Puretun yrityksen liikepaikkaan ja asiakassuhteisiin perustuva arvo jää käyttämättä. Purkaminen on yrittäjän kannalta kuitenkin järkevää, koska se on keino siirtää yrityksen varat omistajien henkilökohtaiseen omistukseen. (Lakari 2014, 13-14.)

Yrityksen hakeminen konkurssiin saattaa tulla kyseeseen, mikäli yrityksen varat eivät riitä velkojen suoritukseksi. Konkurssi ei ole yritystoiminnan tavoitteellinen lopettamiskeino, mutta joskus varojen vähyden vuoksi toiminnan jatkaminen ei ole kannattavaa eikä mahdollista. (Lakari 2014, 13-14.)

Yritystoiminta voidaan päättää monin eri tavoin: yritys voi sulautua eli fuusioitua toiseen yritykseen, jakautua tai yrityksen omaisuus luovutetaan konkurssiin tai poistamalla yritys kaupparekisteristä. Lisäksi yritys lakkaa olemasta silloin, kun sen toiminnot tosiasiallisesti lopetetaan tai yhtiömuotoa muutetaan. (Krogerus Oy 2015.)

3 YRITYKSEN MYYNTI ULKOPUOLISELLE OSTAJALLE

Yrityskauppa saattaa olla kannattava vaihtoehto yritystoiminnan lopettamiselle, jos näkyvissä on vahvoja uhkakuvia, joihin ei löydy ratkaisua. Ympäristön ja teknologian muutosten vaikutukset ovat sekä mahdollisuus että uhka yritystoiminnalle. Markkinat häviävät uudistuvien tuotteiden, tullimuutosten ja uusien kilpailijoiden alta. Voimavarat saattavat ehtyä terveydellisistä tai iän tuomista syistä. Kyvyt sekä taitot eivät ole enää riittävät. (Pasonen ym. 2000, 13-14).

Myyntiajatuksen syntymisestä ja tahtotilasta varsinaiseen kaupantekoon saattaa kulua aikaa yhdestä kolmeen vuoteen, toisinaan enemmänkin. Myyntiajatukseen sopeutuminen vie toisinaan aikaa, koska yrittäjä joutuu luomaan henkistä valmiustilaa ja samalla hoitamaan jokapäiväisen liiketoiminnan. (Pasonen ym. 2000, 53.)

3.1 Yrityskauppa

Yrityskauppa on yleisin tapa organisoida yrityksen omistus tai toiminta uudelleen. Yrityskauppa voi siis tapahtua kohdeyrityksen liikeomaisuuden (substanssi, liiketoiminta) tai sen osuuden taikka osakkeiden (omistuskauppa) myynnillä. (Immonen 2015, 34.)

Yrityskaupassa ostaja maksaa myyjälle sovitus vastikkeen. Mahdollisimman korkea vastike on myyjän näkökulmasta hyvä. Vastike voi olla rahaa tai muuta rahanarvoista omaisuutta, jolloin on kyse vaihtokaupasta. (Lakari 2014,10)

Kun myytävä yritys on osakeyhtiö, kaupan kohteena ovat osakeyhtiön osakkeet. Jos osakkeenomistajia on useita, heidän pitää keskenään sopia yhteisestä myynnistä sekä määritellä osakkeiden hinta. Yhden miehen osakeyhtiössä tätä ongelmaa ei ole. (Pasonen ym. 2000, 56.)

Henkilöyhtiötä myytäessä kaupan kohteena ovat yhtiöosakkuuksien myynti. On mahdollista, että yhtiön kaikki yhtiömiehet myyvät osuutensa tai vain osa yhtiö-

miehistä myy osuutensa tai osan siitä. Yhtiömiesten suojaamiseksi avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön laissa (AKYL) 1 luku 4 §:ssä 2 momentissa on säädetty, että ”yhtiöosuuden tai sen osan luovutus on vailla vaikutusta yhtiötä kohtaan, jolleivät kaikki yhtiömiehet anna luovutukselle suostumustaan”. Jotta kommandiittiyhtiö ja avoin yhtiö säilyttävät laissa määrätyn laillisen muotonsa, yhtiöosuudet tulee myydä eri ostajille. (Pasonen ym. 2000, 57.)

Yhtiön yritysmuodon muutos

Joissain tilanteissa saattaa olla kannattavaa muuttaa yhtiömuotoa ennen yrityksen myyntiä. Osakeyhtiön osakkeet saattavat olla ostajalle kiinnostavampi kaupan kohde kuin henkilöyhtiön yhtiöosuudet. (Lakari 2014, 54.) Yritysmuodon muutos on mahdollista ainoastaan yhtiömiesten sekä kommandiittiyhtiön äänettömän yhtiömiehen yksimielisellä päätöksellä (Villa ym. 2007, 56).

Avoin yhtiö sekä kommandiittiyhtiö voidaan muuttaa AKYL 8:3:n mukaan osakeyhtiöksi (Immonen ym. 2012, 159). Toimintamuodon muutoksien veroseuraamuksista säädetään Tuloverolain (TVL) 24 §:ssä sekä yritysmuodon muutoksista säädetään Elinkeinoverolain (EVL) 51 c §:ssä. (Engblom ym. 2015, 474.)

Yritysmuodon muutoksista ja veroseuraamuksista on säädetty TVL 24 §:ssä. Yhtiömuodon muutos ei aiheuta välittömiä tuloveroseuraamuksia, jos yritys säilyttää identtisyytensä eli on toimintamuodon muutoksesta huolimatta edelleen sama yritys ja noudattaa jatkuvuuden periaatetta. Jatkuvuutta on noudatettava sekä kirjanpidossa että verotuksessa. Yrityksen identtisyyden säilymisen tunnusmerkkejä ovat seuraavat:

1. Yritysmuutoksen jälkeen liiketoiminta jatkuu pääpiirteissään samanlaisena.
2. Liiketoimintakokonaisuus säilyy sellaisena, jona se taseesta ja tuloslaskelmasta ilmenee.
3. Omaisuus siirtyy perustettavalle osakeyhtiölle.
4. Yrityksen omistajissa ei saa tapahtua merkittäviä muutoksia. (Engblom ym. 2015, 475-476.)

Yritysjärjestelyihin liittyvä verotus on haastavaa. Kun yrittäjät suunnittelevat yritysjärjestelyjä, heidän tulisi ennakoida liiketoiminnan vaikutusta heihin verotuksellisesti. Ennakkotietoa verotuksen vaikutuksista on mahdollista saada hakeamalla ennakkoratkaisua verovirastosta. (Immonen 2008, 9.)

Yrittäjän suunnitellessa yritysmuodon muutosta osakeyhtiöksi tulisi suunnittelussa kiinnittää huomiota yritysmuodon muutoksen ajankohtaa. Jos yrityksen tulo on kausiluontoista, yritysmuodon muutos olisi hyvä toteuttaa heikon kauden aikana, koska kauden tuloksesta verotetaan henkilöyhtiön yhtiömiehiä henkilökohtaisesti. Yritysmuodon muutoksen jälkeen tuleva hyvän kauden tulot tulevat osakeyhtiön verotettavaksi, jolloin verotus on siedettävää. (Siikarla 2003, 280.)

Osakeyhtiön osakkeenomistajan myydessä osakkeitaan yritysmuodon muutoksen jälkeen, katsotaan hänen hankkineensa osakkeensa silloin, kun hän hankki osuutensa henkilöyhtiöstä. Omistusaika vaikuttaa luovutusvoittoverotuksessa. (Lakari 2014, 70.)

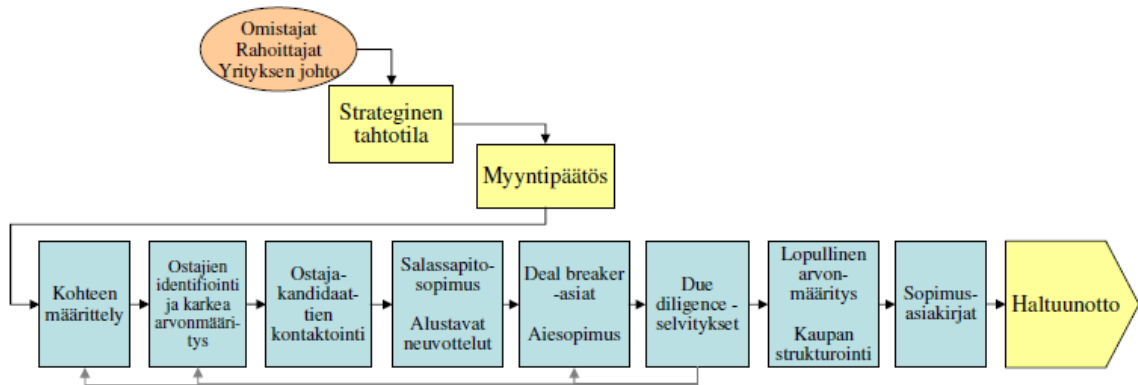
Osakeyhtiötä ei voida muuttaa muuhun yritysmuotoon ilman tuloveroseuraamuksia. Osakeyhtiölain (OYL) yritysjärjestelysäännöksissä mukaan se on mahdollista, mutta verohallituksen ohjeen 206/345/2007 8.3.2007 mukaan osakeyhtiön muuttaminen henkilöyhtiöksi johtaa osakeyhtiön purkautumiseen verotuksessa. (Engblom ym. 2015, 474.)

3.1.1 Myyntiprosessi

Yrityksen myynti ulkopuoliselle ostajalle on yksi keino lopettaa yritystoiminta. Yrityksen myynti on pitkä ja aikaa vievä myyntiprosessi (kuvio 2), jota sekä myyjän että ostajan kannattaa suunnitella huolella. (Lakari 2014, 17.) Yrityskaupassa on osattava ottaa huomioon sekä taloudelliset, juridiset, verotukselliset että liiketoiminnalliset tekijät. (Katramo ym. 2011, 183).

Myyntiprosessin kulkua on havainnollistettu kuviossa 2. Myyntiprosessin kesto riippuu paljon valmistautumisesta, yrityksen haluttavuudesta, realistisesta hintapyyynnöstä ja sopimuspykälävaatimuksista. Yritys saatetaan myydä muutamassa viikossa tai joskus aikaa menee useampia kuukausia. (Pirilä 2009)

Kuvio 2. Yritysmyyntin prosessi (Pirilä 2009).

Prosessin aikana saattaa tapahtua sekä myyjä- että ostajapuolella hankkeesta riippumattomia asioita, jotka viivästyttävät prosessia. Yrityksen myymiseen tarvittavaa aikaa ei voida etukäteen tarkasti määrittää. Yrityskaupat onnistuvat harvoin kolmessa kuukaudessa. Realistinen arvio myynnin kestosta on puoli vuotta. (Pasonen 2000, 54.)

Myyntiprosessi alkaa yleensä yrittäjän tehtyä luopumispäätöksen. Sen jälkeen on löydettävä ostaja, joka on kiinnostunut yrityksestä. Joskus myyntiprosessi voi alkaa siitä, kun yrittäjä saa kiinnostavan ostotarjouksen. (Lakari 2014, 17.)

Kun ostajat ovat tiedossa joko huutokauppamenettelyn tai kohdennetun myynnin tuloksena, tutustuvat ostajat yritykseen sekä sen johtoon. Projektin aikana mahdolliset ostajat näkevät, mitä liiketoiminnassa tapahtuu. Ostajien kanssa pidetään alustavia neuvotteluja mm. kauppahinnasta, maksuehdoista, kauppakirjan ehdoista sekä myyjän vakuutuksista. (Pirilä 2009.)

Huutokauppa toteutetaan usein tarkasti määritellyn huutokauppaprosessin mukaisesti joko rajoitettuna huutokauppana tai avoimena huutokauppana. Rajoitettussa huutokaupassa valitaan tiettyjen kriteerien mukaan pieni määrä eli noin 5-

20 ostajakandidaattia, kun taas avoimessa huutokaupassa kaikki mahdolliset ostajakandidaatit hyväksytään mukaan ensimmäiselle huutokaupan kierrokselle ja vasta toisessa vaiheessa määritellään neuvottelukumppanien valintakriteerit. (Katramo ym. 2011, 62, 63.)

Yrityksen myyntihintaan eivät vaikuta myyjälle tärkeät seikat. Ostaja saattaa arvostaa eri asioita kuin myyjä. Siten yrityskaupan tulee vastata ostajan tarpeita ja toiveita. Monet asiat vaikuttavat ostajan kiinnostukseen: kohteen toimivuus, imago, sijainti, toimintavarmuus, luotettavuus, selkeys, nykyaikaisuus, kunto, siihen liittyvät sopimukset ja niiden ehdot, hinta ja ennen kaikkea tuottavuus. Kiinteän omaisuuden määrällä on vähemmän merkitystä. Usein tarvitaan valmistelevia toimenpiteitä ennen kuin yritys on myyntikunnossa, mikä edellyttää mm. selkeää kirjanpitoa, järjestyksessä olevia papereita ja sopimuksia sekä toimintaympäristön siivoamista turhista rojuista. (Suomen Yrityskaupat Oy 2015a.)

Yrityksen arvo on se, millä hinnalla yritys myydään. Yrityksen arvo riippuu monesta seikasta. Yritysarvoon vaikuttavat mm. ostaja, yritys itse ja sitä ympäröivä maailma. Pienten ja keskisuurten yritysten arvoa määritellään käytännössä kahdella tavalla, vaikka arvonmääritysmenetelmiä on useita. Nämä kaksi arvonmääritystapaa ovat yrityksen tuottoarvo ja yrityksen velattoman omaisuuden arvo eli substanssiarvo. (Rantanen 2013; Suomen Yrityskaupat Oy 2015b.)

Kauppahinnan arvon määrittelyyn tarvitaan

- a. oikaistut tulokset ja taseet
- b. arvonmääritysmenetelmä ja vertailumenetelmä
- c. kattavaa ja luotettavaa tietoa myyjästä ja myyntikohteesta
- d. näkemys mahdollisesta ostajasta
- e. kokenutta ammattilaista
- f. tietoa rahoituksen saatavuudesta (Rantanen 2013).

Liian alhaista kauppahintaa saatetaan pitää lahjanluonteisena. Jos kauppahinnan alennuksen määrä on 25 % tai enemmän kaupankohteen käyvästä arvosta, perintö- ja lahjaverolain (PerVL) 18 §:n mukaan pidetään kauppaa verotuksessa lahjanluonteisena. Liian alhainen kauppahinta saattaa vaikuttaa myös

myyjän luovutusvoittoverotukseen: hankintamenosta hyväksytään vähennyskel-
poiseksi vain osa. (Lakari 2014, 13.)

Yrityskauppojen onnistumisen varmistamiseksi on kuitenkin yleistä tehdä kaupan
kohteen yksityiskohtainen selvitys, jota kutsutaan due diligence -prosessiksi. Os-
taja tutustuu tarkemmin kohdeyritykseen, mikä tapahtuu lainsäädännön asetta-
massa salassapito- ja vaitiolovelvollisuuden rajoissa. Tässä yhteydessä selvite-
tään sopimusriskit, verotus, rahoitus ja vastuut. Myyjän tulee antaa oikeita ja riit-
täviä tietoja yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Näin yrityksen myyjän virhevas-
tuu pienenee ja ostajalla on vähäisemmät mahdollisuudet vedota virheeseen.
(Immonen 2008, 29-30.)

Vaikka sopimus on tehty ja yritys siirtyy uudelle omistajalle, myyjä ei ole vielä
vapaa kaupan velvoitteista. Kohdeyrityksen lopullinen kauppahinta riippuu mm.
siitä, miten hyvin myyjän antamat vakuutukset pitävät paikkansa. Myyjän on hyvä
varautua kantamaan vastuuta vielä 1-5 vuoden ajan luovutuksesta. (Pasonen
2000, 54-55.)

3.1.2 Luovutusvoiton laskeminen

Yrityskaupassa yrittäjä saa myymiensä osakkeiden rahat. Tällöin yrittäjä itse
maksaa myös verot. Jos taas on kyse liiketoiminnan mynnistä ja siihen liittyvästä
tavarasta, verot maksaa yhtiö, joka saa rahatkin. (Suomen Yrityskaupat Oy
2015c.)

Yrityskaupasta aiheutuu myyjälle veroseuraamus, mikä perustuu kaupasta syn-
tyvään myynti- eli luovutusvoittoon. Jos yrityksen myyjänä on tavallinen yksityis-
henkilö, tapahtuu luovutusvoittoverotus TVL 45-50 §:n mukaisesti. Luovutusvoitto
on myyjälle pääomatuloa, josta verotus tapahtuu progressiivisesti. Vuonna 2015
pääomatuloista maksetaan 30 % veroa 30.000 euroon saakka ja pääomatulojen
ylittäessä 30.000 euroa määrätään veroa 33 %. (Verohallinto 2015a; Kukkonen
2010, 373.)

Henkilöyhtiön elinkeinotoiminnan tulos verotetaan yhtiömiesten ansio- ja/tai pääomatulona. Yhtiömiehen pääomatulo-osuus on riippuvainen henkilöyhtiön verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä olleesta elinkeinotoimintaan kuuluvasta nettovarallisuudesta, johon lisätään tilikauden päättymistä edeltäneen 12 kuukauden aikana maksetuista ennakonpidätyksen alaisista palkoista 30 %. Tästä pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta luetaan yhtiömiehen pääomatuloksi 20 % hänen osuudestaan. (Tomperi 2014, 38.)

Osakeyhtiön osakkeiden ja henkilöyhtiön yhtiöosuuksien myynnistä saadaan luovutusvoitto (TVL 46 ja 47 §), kun myyntihinnasta vähennetään todellinen hankintameno kuluineen ja perusparannusmenoineen tai käytetään hankintameno-olettamaa. Yhtiöt ja yhtymät eivät voi laskea luovutusvoittoa hankintameno-olettamaa käyttäen. Ainoastaan kuolinpesät ja luonnolliset henkilöt voivat soveltaa sitä, kun luovutusvoitto lasketaan tuloverolain mukaan. (Lakari 2014, 18-20.)

Verotus tapahtuu verovelvolliselle edullisemmalla tavalla. Verovelvollisen täytyy kyetä näyttämään todellinen hankintameno tai omistusajan pituus. (Lakari 2014, 18.)

Esimerkki 1. Luovutusvoiton laskeminen todellisen hankintamenon mukaan

Myyntihinta	120 000
Osakkeet	- 2 500
<u>Kulut</u>	<u>- 1 000</u>
Voitto	116 500

Todellinen hankintameno on yhden miehen osakeyhtiössä vähimmäispääoma eli 2500 euroa sekä mm. voiton hankkimiseen menneet kulut (esimerkki 1). Myös yrityksen kauppakirjan laatijalle maksettu palkkio voidaan vähentää myyntihinnasta. Hankintameno-olettama määräytyy prosenttiosuutena myyntihinnasta (esimerkit 2 ja 3). Jos yritys on omistettu alle kymmenen vuotta, on hankintameno-olettamaprosentti 20 (esimerkki 2). Mikäli taas yritys on omistettu kaupan-tekohetkellä vähintään kymmenen vuotta, on olettamaprosentti 40 (esimerkki 3).

Hankintameno-olettamaan katsotaan sisältävän voiton hankkimiseen aiheutuneet kulut, joten niitä ei voi enää erikseen lisätä hankintameno-olettamaan. (Lakari 2014, 18-19.)

Esimerkki 2. Luovutusvoiton laskeminen käyttäen hankintameno-olettamaa alle 10 vuotta omistettujen osakkeiden myynnistä

Myyntihinta	120 000
Hankintameno-olettama	
<u>(20 % 120 000)</u>	<u>- 24 000</u>
Voitto	96 000

Esimerkki 3. Luovutusvoiton laskeminen hankintameno-olettamaa vähintään 10 vuotta omistettujen osakkeiden myynnistä

Myyntihinta	120 000
Hankintameno-olettama	
<u>(40 % 120 000)</u>	<u>48 000</u>
Voitto	72 000

Myyjän luovutusvoitto katsotaan sen vuoden tuloksi, jolloin tehdään sitova kauppasopimus. Kauppahinnan maksamisen ajankohdasta riippumatta myyjälle kohdistuvat tuloverot verotetaan kaupantekovuoden tuloina. Tämä seikka tulee ottaa huomioon, jos annetaan ostajalle maksuaikaa. (Lakari 2014, 20.)

Yhtiömiehen yksityistilin vaikutus luovutusvoiton laskemiseen

Yhtiömiehen rahan nostoja, muita yksityisottoja tai esim. vaihto-omaisuushyödykkeen ottamista yksityiskäyttöön ei lueta yhtiömiehen veronalaiseksi tuloksi. Kuitenkin yksityisotoilla saattaa olla vaikutusta verotettavan tulon määrään yhtiömiehen luovuttaessa yhtiöosuuden. Yhtiömiesten yksityisottoja seurataan yhtiömie-

kohtaisesti yksityistilillä, johon kirjataan yhtiömiehen voitto-osuudet sekä pääomapanoksia. Yksityistilin saldosta käyvät ilmi yhtiömiehen yhtiöön tekemän sijoitusten määrä ja vuosittaisten voitto-osuuksien summan vähennettynä yksityisottojen summalla eli sijoitukset + voitto-osuudet – yksityisotot = yhtiömiehen yksityistilin saldo. (Verohallinto 2015b.)

Esimerkki 4. Vastuunalaisen yhtiömiehen luovutusvoiton laskeminen: Vastuunalainen yhtiömies on perustanut yhtiön yli 10 vuotta sitten ja sijoittanut yhtiöön 5.000 euroa. nyt hän myy osuutensa 30.000 eurolla. Hän on tehnyt yksityisnostoja 240.000 euroa. Voitto-osuuksia on kertynyt 220.000 euroa.

Yksityistilin saldo on $5.000 + 220.000 - 240.000 = -15.000$

Luovutushinta	30.000
<u>./ hankintameno-olettama 40 %</u>	<u>12.000</u>
Luovutuksesta saatu voitto	18.000
<u>Lisäys voittoon</u>	<u>15.000</u>
Luovutusvoitto	33.000

Esimerkissä 4 on havainnollistettu, miten yhtiömiehen negatiivinen saldo laskeaan lisäyksenä luovutusvoittoon. Yhtiömiehen yksityistilin negatiivinen saldo saattaa johtua ylisuurista yksityisnostoista. Negatiivinen saldo ei kuitenkaan vaikuta yhtiöosuuden hankintameno määrään eikä sillä ole vähentävää vaikutusta kauppahinnan tai muun vastikkeen hankintamenosta. (Immonen 2012, 117.)

3.2 Velka- ja vastuusuhteet

Osakkeenomistajan myydessä yrityksen osakkeet tulee selvittää eri eturyhmien, esim. velkojien oikeussuojan kannalta oikeat menettelyt. Näin suojataan alihintaan tapahtuva yrityskauppa, mikä saattaa loukata yhtiön velkojia. (Immonen 2008, 6-7.)

Henkilöyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat yhtiön velvoitteista niin kuin omasta velastaan. Yhtiömiehet eivät voi sopia keskenään velkavastuun vapautumisesta. Se onnistuu ainoastaan, jos velkojat hyväksyvät sen. (Immonen ym. 2012, 5.)

3.2.1 Osakeyhtiö

Yrityskauppaan liittyy usein erilaisia velka- ja vastuukysymyksiä. Osakekaupassa myydään kaikki yrityksen omistukseen oikeuttavat osakkeet velkoineen ja vastuineen. Yrittäjä eli myyjä saa velattoman kauppahinnan yrityksestään. Ostajalle siirtyvät myös sopimukset, keskeneräiset työt ja urakat sekä niistä aiheutuvat vastuut. Lisäksi ostajalle saattaa ilmaantua ylimääräistä, ennakoimatonta maksettavaa verotarkastusten yhteydessä. (Sotka 2011.)

Yrityskaupassa myyjänä on yhtiön omistaja. Yhtiön velat ja vastuut rasittavat edelleen kohdeyhtiötä kaupan jälkeen. Ostaja haluaa maksaa vain nettovarallisuudesta, joten velka ja vastuu vaikuttavat tavallisesti vähentävästi kauppahintaan. Vahvistetun tilinpäätöksen perusteella kirjataan velkojen ja vastuiden määrä ja sisältö. Yhtiön velkojien erillistä suostumusta ei tarvita, koska velallinen ei vaihdu yrityskaupassa. Jos osakkeenomistaja on sitoutunut vastaamaan henkilökohtaisesti yrityksen velasta (esim. autonhankinta), ostajan tulee vapauttaa myyjä vastuistaan hankkimalla tilalle uudet vakuudet, mitkä tyydyttävät velkojia. (Immonen 2008, 31,33.)

3.2.2 Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö

Vastuunalainen yhtiömies ei vapaudu siitä vastuusta, mikä hänellä vastuunalaisena yhtiömiehenä on ollut myydessään yrityksensä. AKYL 4:1 § 1 momentin mukaan ”yhtiömies on vastuussa yhtiöstä eroamisensa jälkeen syntyneestä velvoitteesta, jollei velkoja tiennyt, että yhtiömies oli eronnut yhtiöstä ennen veloitteen syntymistä”. Yhtiömies vapautuu vastuista siitä lähtien, kun ilmoitus ja muutos yhtiön erosta on merkitty kaupparekisteriin ja kuulutettu. (Siikarla 2003, 33.)

Henkilöyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat yhtiön velvoitteista myös yksityisellä omaisuudellaan: jokainen yhtiömies vastaa kaikella omaisuudellaan sekä omasta että yhtiömiesten puolesta yhtiön velvoitteista. Vastuunalaisten yhtiömiesten vastuu on siten henkilökohtaista, rajatonta ja solidaarista. Velvoitteet ovat samanlaiset riippumatta yhtiön omistusosuuksista: velkojat voivat kääntyä suoraan kenen tahansa vastuunalaisen yhtiömiehen puoleen saatavansa kanssa. Äänettömän yhtiömiehen vastuu yhtiön velvoitteista on rajattu omaisuuspanoksen määrään, mikä on aina yhtiösopimuksessa ilmoitettava euromääräisenä. (Siikarla 2003, 29.)

4 YRITYKSEN PURKAMINEN

Yrityksen toiminta voidaan lopettaa myymällä yritys tai purkamalla elinkeinotoimintaa harjoittava yhtiö. Yritysjärjestelyt perustuvat toiminnan jatkuvuusperiaatteen, joten niitä ei käsitellä yritystoiminnan lopettamisena. Yritystoiminnan lopettamisesta aiheutuvat veroseuraamukset riippuvat yritystoiminnan lopettamisen tavoista sekä yritysmuodosta. Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö lakkaavat olemasta, kun yhtiömiesten lukumäärä alenee riittävästi. (Engblom ym. 2015, 521; Krogerus Oy 2015)

Yhtiön selvitysmenettelyssä yrityksen taloudellinen asema selvitetään, jolloin toiminta lopetetaan ja omaisuus muutetaan rahaksi ja velat maksetaan. Jäljelle jäänyt netto-omaisuus jaetaan yhtiömiehille tai osakkaille. (Krogerus Oy 2015.)

Osakeyhtiön ja henkilöyhtiön on ilmoitettava toimintansa lopettamisesta sekä Verohallintoon että Patentti- ja rekisterihallitukseen. Toiminnan keskeyttämistä tois- taiseksi tai määräajaksi ei merkitä kaupparekisteriin, mutta keskeyttämisilmoitus tehdään Verohallinnolle, mikä kirjaa tiedon yritys- ja yhteisötietojärjestelmään. Jos toimintaa myöhemmin jatketaan, on siitä ilmoitettava viipymättä muutosilmoituksella verohallinnolle. (Verohallinto 2015c; Verohallinto 2015d.)

4.1 Osakeyhtiön purkaminen

Osakeyhtiö voi lopettaa toimintansa myös ilman, että se puretaan. Toimintansa lopettanut yhtiö lakkaa yhtiöoikeudellisesti kuitenkin vasta, kun yhtiö on purettu selvitysmenettelyn kautta. (OYL 20 luku.) Purkamismenettelyllä tarkoitetaan sitä, että yhtiön normaali toiminta ajetaan alas. Selvitystilan aikana yhtiö on kelpoinen tekemään sopimuksia ja ottamaan uutta velkaa, vaikka pääsääntöisesti yhtiön liiketoiminta on kuitenkin lopetettava. (Sotka 2011.)

OYL 20 luvun mukaan yrityksen purkamista eli toiminnan lopullista päättymistä edeltää selvitysmenettely. Selvitystilaan asettaminen voi tapahtua vapaaehtoi-

sesti, kun sitä koskeva päätös on tehty, tai perustuen pakkoselvitykseen: yhtiökokouksen, rekisteriviranomaisen tai tuomioistuimen päätökseen. (Krogerus Oy 2015.)

Lain mukaan osakeyhtiötä ei voida purkaa vapaamuotoisesti. Jos osakeyhtiön toimintaa ei haluta jatkaa ja yhtiöllä on enemmän varoja kuin velkaa, lopettaminen tapahtuu selvitysmenettelyllä. (Patentti- ja rekisterihallitus 2015a.)

4.1.1 Selvitysmenettely

Yleensä osakeyhtiön purkaminen tapahtuu vapaaehtoisesti. Valinnanvapaus antaa osakkeenomistajan päättää osakeyhtiön elinkaaren pituudesta. Eräissä tilanteissa tarvitaan tuomioistuimen päätös: selvitysmenettely aloitetaan osakkeenomistajien enemmistön tahdon vastaisesti pakkomenettelyllä. Pakkoselvitys saatetaan myös aloittaa, jos osakkeenomistajien enemmistö on käyttänyt väärin vaikutusvaltaansa yhtiössä. (Ossa 2014, 324.)

Selvitysmenettelyn tarkoituksena on yhtiön varallisuuden selvittäminen, omaisuuden muuttaminen rahaksi, velkojen maksaminen sekä ylijäämän suorittaminen osakkeenomistajille tai muille yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Velkojan aseman turvaaminen ja osakkeenomistajien yhdenvertainen kohtelu on selvittelymenettelyn keskeinen sääntely. (Ossa 2014, 323.)

Osakeyhtiön selvitystilan aikainen yhtiökokous noudattaa normaalin toiminnan aikaista yhtiökokousta, mihin sovelletaan OYL 20:12 §:n mukaisia säännöksiä, ellei OYL 20 luvun säännöksistä johdu muuta. Selvitystilassa olevan yhtiön yhtiökokouksessa voidaan yleensä tehdä päätöksiä samalla tavalla kuin yhtiön normaalin toiminnan aikana. (Kyläkallio 2015, 26.)

Selvitystilan aikaista yhtiökokousta koskevat OYL 5 luvun säännökset sekä mahdolliset yhtiöjärjestyksen määräykset. Osakeyhtiön on selvitystilan aikana pidettävä yhtiökokouksia, jos se on OYL:n ja yhtiöjärjestyksen mukaan pidettävä. Osakeyhtiö voi selvitystilan aikana pitää varsinaisia yhtiökokouksia ja ylimääräisiä yhtiökokouksia tarpeen vaatiessa. (Kyläkallio 2015, 26.)

Vapaaehtoista selvitysmenettelyä on havainnollistettu kuviossa 3. OYL 20 luvussa on osakeyhtiön selvitystilaa koskevat säännökset. Kun yhtiökokous on päättänyt yhtiön asettamisesta selvitystilaan, alkaa selvitysmenettely. Selvitysmenettely on monivaiheinen, ja se alkaa yhtiökokouksen enemmistön 2/3 päätöksellä. (Immonen ym. 2014; Sotka 2014.)

Kuvio 3. Vapaaehtoinen selvitysmenettely.

Yhtiökokouksessa, jossa tehdään päätös osakeyhtiön asettamisesta selvitystilaan, valitaan myös selvitysmies tai -miehet huolehtimaan yhtiön purkamismenettelystä. Selvitysmiehenä voi toimia esim. hallituksen jäsen, asianajaja, toimitusjohtaja, yhtiön ulkopuolinen henkilö tai muu tehtävään suostunut (Patentti- ja rekisterihallitus 2015b). Tämän jälkeen tehdään viivytyksettä ilmoitus kaupparekisteriin selvitystilan alkamisesta sekä ilmoitetaan selvitystilan aikaisesta toiminnan kirjaus-oikeudesta. (Ossa 2014, 324.)

Selvitysmies tekee Patentti- ja rekisterihallitukselle hakemuksen julkisesta haasteesta yhtiön velkojille. Haasteessa velkojille määrätään aika, mihin mennessä heidän tulee viimeistään ilmoittaa rekisteriviranomaiselle yhtiöltä erääntyneet tai erääntymättömät saatavansa. Sen lisäksi virallisessa lehdessä julkaistaan julkista haastetta koskeva kuulutus viimeistään kolme kuukautta ennen määräpäivää. Näiden toimenpiteiden tarkoituksena on selvittää yhtiön velkojen ja vastuiden määrä. Velkojan saamisoikeus lakkaa, mikäli velkoja jättää ilmoittamatta saamisestaan, eikä saaminen ollut yhtiölle tiedossa. (Sotka 2014.)

Selvitysmies laatii tilinpäätöksen selvitystilaa edeltäneeltä ajalta selvitystilan alkamispäivään. Tilinpäätös annetaan tilintarkastajien tarkastettavaksi, minkä jälkeen se esitetään yhtiökokouksessa. Selvitystilan kestäessä useamman vuoden laatii selvitysmies kultakin tilikaudelta tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen, jotka esitetään hyväksyttäväksi varsinaisessa yhtiökokouksessa ja sen jälkeen toimitetaan tarkastettavaksi tilintarkastajalle, jos yhtiössä sellainen on. Tilintarkastuskertomuksessa tulee käydä ilmi, onko selvitystilaa pitkitetty sekä ovatko selvitysmiehet toimineet asianmukaisesti. (Immonen ym. 2014, 166.)

Osakkeenomistajilla on oikeus saada omistuksensa mukainen osuus yhtiön netto-omaisuudesta. Yhtiöjärjestyksessä voi olla määräys yhtiön varojen jako-osuuden maksamisesta muille kuin osakkeenomistajille (OYL 20:15 §). Jako-osa maksetaan rahassa tai in natura eli muuna omaisuutena, mikä annetaan selvitysmenettelyn loppuvaiheessa. Selvitysmies voi kuitenkin vakuuttaa vastaan antaa ennakkoa osakkeenomistajan jako-osuudesta. Julkisen haasteen määräpäivän jälkeen selvitysmies realisoi yhtiön omaisuutta sen verran kuin on tarpeen velko-

jen maksamiseksi. Selvitysmies voi päättää, mitä omaisuutta myydään. Jos kyseessä on riitainen tai erääntymätön velka tai muusta syystä ei voida tehdä vielä maksusuoritusta, laitetaan maksusuorituksiin tarvittavat varat erilleen. (Sotka 2014; Ossa 2014, 325.)

Selvitysmies laatii tehtävänsä suoritettuaan lopputilityksen yhtiökokoukselle. Lopputilityksessä on kertomus selvitysmiehen hallinnosta sekä selostus yhtiön omaisuuden jaosta. Ennen osakeyhtiön loppukokousta toimitetaan asiakirjat koko selvitystilan ajalta tilintarkastajalle, joka antaa lopputilityksen ja selvitystilan aikaisen hallintoa koskevan tilintarkastuskertomuksen. Tämän jälkeen pidetyssä yhtiökokouksessa osakkeenomistajat tarkastavat ja hyväksyvät lopputilityksen. (Sotka 2014.)

Yhtiö katsotaan puretuksi, kun selvitysmies on antanut lopputilityksen yhtiökokoukselle. Tämän jälkeen purettu yhtiö ei voi hankkia oikeuksia eikä tehdä sitoumuksia. Selvitystä on jatkettava, jos yhtiölle ilmaantuu uusia varoja. Selvitysmiehen tai -miesten on viipymättä tehtävä ilmoitus yhtiön purkautumisesta ja lopputilityksestä kaupparekisteriin lomakkeella Y4 ja siihen kuuluvalla liitelomakkeella 15. Lomake on saatavana mm. internetistä Patentti- ja rekisterihallituksen sivuilta www.prh.fi tai www.ytj.fi-sivuilta. (Sotka 2011; Patentti- ja rekisterihallitus 2015b).

4.1.2 Vastuu ja oman pääoman pysyvyys

Osakkeenomistajalla on rajoitettu vastuu yhtiön velvoitteista: osakkeenomistaja kantaa riskin vain sijoittamansa pääoman menettämisestä. Hän ei henkilökohtaisesti vastaa yhtiön velvoitteista (Villa 2013, 35), mutta osakkeenomistaja voi halutessaan sitoutua velka- tai vakuusvastuuseen yhtiön kanssa. Pääasiassa vastuun ottamisessa noudatetaan sopimusvapauden sääntöä. Jos osakkeenomistaja kuitenkin sitoutuu yhtiön velkaan yhteisvelalliseksi, panttaa henkilökohtaista omaisuutta tai sitoutuu takaukseen yhtiön velasta, on vastuu sitoumuksista osakkeenomistajalla. (Immonen 2008, 32,33.)

Osakkeenomistajan rajoitetun vastuun vastinparina toimii oman pääoman pysyvyys. Sillä tarkoitetaan sitä, että osakkeenomistaja ei voi siirtää yhtiön osakepääomaa vastaavaa määrää itselleen ilman velkojien suostumusta. Pysyvyydellä suojataan velkojia sekä yhtiön muita intressitahoja. Osakeyhtiölain 13 ja 14 luvussa määrätään velkojainsuojaperiaatteen sisällöstä sekä laittomasta varojenjaosta. Varojenjakoa tahallisenä ja laittomana on rangaistava teko. (Villa 2013, 42-43.)

4.1.3 Peitelty osingonjako

Peitelty osingonjako liittyy usein osakeyhtiön toiminnan lopettamiseen. Peitellystä osingosta on kysymys, kun osakeyhtiö antaa rahanarvoista etuutta osakkaansa tai tämän omaisen hyväksi tavallisesta olennaisesti poikkeavan hinnoittelun johdosta tai vastikkeetta. (Engblom ym. 2015, 523.) Peiteltyä osinkoa käsitellään osakkaan ansiotulona eli käytetyn hinnan ja käyvän hinnan erotus lisätään osakkaan verotettavaan ansiotuloon. Peiteltyyn osingon määrästä 75 % on veronalaista ansiotuloa ja 25 % verovapaata tuloa. (Immonen ym. 2014.)

Peiteltyä osinkoa on voinut aiheutua toimintansa lopettaneen yhtiön osakkaalle ja yhtiölle mm. seuraavissa tilanteissa:

- 1) Kassa on siirtynyt osakkaan yksityiskäyttöön.
- 2) Osakkaalla on velkaa yhtiölle eikä lainaa korkoineen tulla perimään.
- 3) Osakas on saanut yhtiön omaisuutta vastikkeetta tai alihintaan. (Engblom ym. 2015, 523.)

Esimerkki 5. Osakkaalta on peritty alihinta

Yhtiö on myynyt osakkaalleen rakennuksen 150 000 eurolla. Saadun selvityksen mukaan vastaavan rakennuksen käypä arvo on ollut 200 000 euroa.

Verotuksessa yhtiön tuloon lisätään peiteltynä osinkona $200\,000\text{ €} - 150\,000\text{ €} = 50\,000\text{ euroa}$.

Osakkaan veronalaiseksi tuloksi luetaan peiteltynä osinkona käyvän ja käytetyn hinnan erotus eli sama 50 000 euroa. Osakkaan verotuksessa rakennuksen hankintahintana pidetään 200 000 euroa.

$50\,000\text{ €} \times 75\% = 37\,500\text{ €}$ veronalaista ansiotuloa

$50\,000\text{ €} \times 25\% = 12\,500\text{ €}$ verovapaata tuloa

Esimerkissä 5 osakkaalle on myyty rakennus alihintaan. Yhtiön verotukseen lisätään peitelty osinko 50 000 euroa ja osakkaan veronalaiseksi tuloksi luetaan peiteltynä osinkona käyvän ja käytetyn hinnan erotus eli sama 50 000 euroa. Peitellyn osingon määrä lisätään osakkaan verotettavaan ansiotuloon, josta 75 % eli 37 500 euroa on verotettavaa ansiotuloa ja 25 % eli 12 500 euroa peitelystä osingosta on verovapaata ansiotuloa.

4.1.4 Jako-osan saajan verotus

Osakeyhtiön osakkaalle jako-osuuden saanti purkautuvasta yhtiöstä on osakkeiden vaihtoon rinnastettava luovutus ja siihen sovelletaan osakkaan verotuksessa luovutusvoiton verosäännöksiä (Kukkonen 2010, 521). Luovutusvoiton ja varojenjaon veronalaisuudesta on säädetty Tuloverolain (TVL) 45 ja 45a §:issä sekä luovutusvoiton verovuotta koskeva säännös on TVL 110 §:ssä. Luovutusvoiton laskemisesta on säädetty TVL 46 ja 46a §:ssä ja verovapaista luovutusvoitoista on säädetty TVL 48 - 49 §:issä. Vastaavasti luovutustappion vähentämisestä on säädetty TVL 50 §:ssä. (Verohallinto 2015e.)

Mikäli osakkeenomistajalle tuleva jako-osan määrä on pienempi kuin osakkeista maksettu hinta, on kyse purkutappiosta. Yritys Oy:n osakkeenomistaja on yksityishenkilö, jolloin purkutappio on vähennyskelpoinen syntymisvuonna sekä sitä seuraavien viiden vuoden aikana syntyvistä luovutusvoitoista. (Koponen 2013, 326.)

TVL:n säännösten mukaan todellinen hankintameno tai osakkeiden omistusajan perusteella määräytyvän ns. hankintameno-olettaman (20 % tai 40 %) mukainen määrä, jos se on todellista hankintamenoa suurempi. Hankintameno-olettama on 40 %, jos osakkeet on omistettu yli kymmenen vuotta ja 20 %, jos osakkeet on omistettu alle kymmenen vuotta. (Verohallinto 2015e.)

4.1.5 Yhtiön verotus

Osakeyhtiön on ilmoitettava toimintansa lopettamisesta sekä Verohallintoon että Patentti- ja rekisterihallituksen pitämään kaupparekisteriin. Kuitenkaan pelkkä ilmoitus kaupparekisteriin ei riitä purkamaan osakeyhtiötä vaan se on mahdollista selvitysmenettelyn, sulautumisen, jakautumisen tai konkurssin kautta. (Verohallinto 2015c.)

Purkautuvan osakeyhtiön verotuksesta koskevat säännöt ovat TVL 27 §:ssä ja EVL 51 d §:ssä. Verotus tapahtuu viimeisen kerran purkautumiseen päättyvältä verovuodelta. Purkaminen merkitsee sitä, että yhtiö lopettaa elinkeinotoiminnan ja samalla luovuttaa pois kaiken omaisuutensa. Osakeyhtiön purkaminen katsotaan tapahtuneeksi, kun selvitysmies antaa yhtiökokoukselle lopputilityksen. (Ossa 2014, 326.)

Purkautuvan osakeyhtiön verotuksessa kaikki omaisuus arvostetaan käypään arvoon EVL 51 d § mukaan: vaihto-, sijoitus- ja käyttöomaisuuden sekä muun omaisuuden luovutushinnaksi katsotaan omaisuuden todennäköistä luovutushintaa vastaava määrä. Luovutushinnan laskemisesta johtuu, että yhtiön tuloina verotetaan:

1. ennakkona tehdyt kulukirjaukset, koska poistot palautuvat verotettavaan tuloon
2. omaisuuden passiivinen arvonnousu – todennäköisen luovutushinnan ja hankintamenon erotus
3. yhtiön tekemät varaukset (Sotka 2011).

Jos otetaan yrityksen omaisuutta yksityiskäyttöön eli muuhun kuin arvonlisäverolliseen käyttöön, joudutaan aiemmin tehty arvonlisäverovähennys palauttamaan siltä osin kuin omaisuusarvoon sisältyy arvonlisäveroa (Koponen 2013, 325). Arvonlisäverovelvollisuuden päättymisestä ilmoitetaan Y4 lomakkeella. Ilmoitus tehdään viimeistään silloin, kun liikeomaisuus on myyty. (Verohallinto 2015c.)

Oikeuskäytännössä on katsottu, että yhteisön oman toiminnan perusteella syntynyttä liike- eli good-will-arvoa ei pidetä sellaisena omaisuutena, jonka käypä arvo olisi tuloutettava yhtiötä purettaessa. Jos liikearvosta osa muodostuu erikseen luovutettavissa olevasta aineettomasta varallisuuserästä, kuten esim. patentista tai lisenssioikeudesta, on tämän osan käypä arvo tuloutettava. (Sotka 2011.)

Yritystoimintansa lopettava osakeyhtiö voi hakea ennakoveron poistamista tai alentamista lomakkeella 5017. Lomakkeen liitteeksi täytyy laittaa viimeinen tilinpäätös tai muu laskelma ja laskelma verotettavan tulon määrästä. Lomake on tulostettavissa vero.fi-sivuilta. (Verohallinto 2015c.)

4.2 Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön purkaminen

Purkautumisella tarkoitetaan yhtiön oikeuskelpoisuuden lakkaamista (Villa 2013, 149). AKYL:ssa (5 ja 6 luku) on säädetty henkilöyhtiön yhtiösuhteen lopettamisesta, edellytyksistä, menettelytavoista ja yhtiön omaisuuden jakamisesta. Säännöksillä ei ole tarvetta suojella velkojia, koska avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat henkilökohtaisesti yhtiön velvoitteista yhtiön purkautumisesta huolimatta. Yhtiön purkaminen ja omaisuuden jakaminen eivät välttämättä edellytä yhtiön velkojen maksamista eivätkä kuulemista. Tästä

syystä yhtiömiehet voivat keskenään sopia yhtiön purkamisesta haluamallaan tavalla ja sivuuttaa AKYL:n säännökset. (Immonen ym. 2012, 191.)

Yhtiömiesten perustaessa yhtiön on sen tarkoituksena voiton tuottaminen. Yhtiömiehillä on tiettyjä oikeuksia ja velvollisuuksia. Kun yhtiö lopettaa toimintansa, on ratkaisevaa se, mitä yhtiösopimuksessa on sovittu yhtiömiesten keskinäisistä oikeuksista: yhtiön toiminta muuttuu toiminnaksi, missä yhtiö toimii saattaakseen loppuun toiminnan aikana syntyneet oikeussuhteet. (Siikarla 2003, 118.)

Rajoittamaton vastuu velvoitteista antaa yhtiömiehille mahdollisuuden sääntelyn riisumiseen sekä antaa tilaa keskinäiselle sopimiselle, mikä edellyttää avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön yhtiömiehiltä keskinäistä luottamusta. Yhtiömiehet eivät voi keskenään sopia tai vapautua velkavastuusta ilman velkojan hyväksyntää. AKYL 2 luvussa on säädetty yhtiömiesten keskinäisistä suhteista (Immonen. 2012, 4-5.)

Rajoittamaton velkavastuu mahdollistaa yhtiön toiminnan harjoittamisen yhtiön pääoman ollessa negatiivinen. Negatiivinen pääoma voi johtua yhtiömiesten yksityisotoista tai tappiollisesta toiminnasta (Immonen ym. 2012, 5.)

Kommandiittiyhtiössä äänettömän yhtiömiehen vastuu yhtiön velvoitteista on rajoitettu omaisuuspanoksen määrään. Äänettömän yhtiömiehen panos ilmoitetaan aina euromääräisenä yhtiösopimuksessa, mikä osoittaa vastuun ylärajan yhtiön velvoitteista. Äänetön yhtiömies voi kuitenkin antaa omavelkaisen takauksen yhtiön veloista, jolloin hän on yhtäläisesti vastuussa vastuunalaisten yhtiömiesten kanssa yhtiön veloista. (Siikarla 2003, 30-31.)

Yhtiömiehet voivat sopimuksella poiketa AKYL:n säännöksistä. Tämä on mahdollista seuraavista syistä:

1. Velkojilla ei ole tarvetta oikeussuojaan, koska avoimen yhtiön yhtiömiehellä ja kommandiittiyhtiön vastuunalaisella yhtiömiehellä on henkilökohtainen vastuu veloista.
2. Vastuunalaiset yhtiömiehet ovat vastuussa veloista yhtiön veloista yhtiön purkamisesta huolimatta.

3. Yhtiömiehet voivat varautua keskinäisissä suhteissaan yhtiön toiminnan lopettamiseen. (Immonen ym. 2012, 192.)

4.2.1 Purkamisperusteet ja -tavat

Yhtiön purkamisperusteet luetellaan AKYL 5:1.1:ssa. Sen mukaan yhtiömiehellä on oikeus vaatia yhtiön purkamista, kun:

1. hän on irtisanonut yhtiösopimuksen ja irtisanomisaika on kulunut, tai kun sovittu yhtiökausi on päättynyt;
2. toinen yhtiömies joutuu konkurssiin tai hänen yhtiöosuutensa ulosmitataan;
3. toinen yhtiömies on kuollut eikä ole sovittu tai sovita yhtiön toiminnan jatkamisesta tästä huolimatta; taikka
4. edellytykset yhtiön toiminnan jatkamiselle ovat 5 §:ssä tarkoitetusta syystä rauenneet.

Kun yhtiömies on esittänyt vaatimuksensa yhtiön purkamisesta, yhtiömiehet voivat sopia purkamisen tavasta ja syrjäyttää laissa määrätty lopettamisen menettelytapasäännökset. Jos yhtiömiehet eivät ole yksimielisiä, yhtiö on selvitettävä niin kuin AKYL 5 luvussa säädetään. (Immonen ym. 2012, 192-193.)

Henkilöyhtiöt voivat purkautua neljällä tavalla:

1. Yhtiön toiminta lopetetaan ja jaetaan yhtiön omaisuus maksamatta yhtiön velkoja.
2. Yhtiö purkautuu selvitystilan kautta ja yhtiön omaisuus jaetaan selvityksen jälkeen.
3. Yhtiön velat ovat suuremmat kuin varat, minkä takia yhtiö joutuu ylivelkaisen konkurssiin.
4. Yhtiömiesten määrä ei ole riittävä, eikä ole vuoden kuluessa noussut vaadittavaan vähintään kahteen. (Lakari 2014, 122.)

Yhtiön purkaminen ja omaisuuden jakaminen eivät välttämättä edellytä yhtiön velkojen maksamista, koska yhtiön purkamisen jälkeen yhtiövarallisuus on yhtiömiesten välisinä velka- ja saamissuhteina. Velkojilla ei ole tarvetta oikeussuojaan, koska yhtiömiehillä on henkilökohtainen vastuu veloista. (Immonen ym. 2012, 192.)

4.2.2 Selvitysmenettely

Virallinen selvitysmenettely noudattelee osakeyhtiön selvitystä. Jos yritys puretaan selvitystilän kautta, yhtiömiehet toimivat lähtökohtaisesti yhtiön selvitysmiehinä. Selvitysmiesten tehtävänä on hoitaa yhtiön asioita ja edustaa yhtiötä yhdessä selvitystilän aikana, elleivät yhtiömiehet muuta sovi. Tehtävää voi hoitaa myös käräjäoikeuden määräämä puolueeton selvitysmies. (Immonen ym. 2012, 194.)

Virallinen selvitysmenettely noudattaa AKYL 5:15 §:n säännöksiä:

Selvitysmiehen on haettava julkinen haaste yhtiön velkojille.

Selvityksessä tulee pyrkiä yhtiön omaisuuden myymiseen siten, että yhtiön harjoittamaa elinkeinotoimintaa voidaan jatkaa. Mikäli tämä ei ole kohtuulliseen hintaan mahdollista, tulee selvitystä varten tarvittava määrä yhtiön omaisuutta mahdollisimman pian muuttaa rahaksi. Yhtiön elinkeinotoimintaa saa jatkaa vain siinä määrin kuin yhtiön tarkoituksenmukainen selvitys ja kohtuullisen ajan varaaminen yhtiön työntekijöille uuden työtilaisuuden etsimistä varten edellyttävät.

Yhtiön tunnetut velat on maksettava tai varat varattava tähän tarkoitukseen ennen yhtiön omaisuuden jakamista.

Selvitysmenettelyllä pyritään saattamaan yhtiö jakokuntoon. Selvitys päättyy selvitysmiesten laatimaan lopputilitykseen. Täten myös ne yhtiömiehet, jotka eivät osallistu selvityksen laatimiseen, voivat varmistua siitä, että selvittäminen on suoritettu oikein ja että jakoon tuleva varallisuuden määrä on oikea. Jos kaikki yhtiömiehet ovat toimineet selvitysmiehinä, lopputilitystä ei tarvitse laatia. (Villa 2013, 171.)

Kun yhtiö on selvitetty, tulee ryhtyä omaisuuden jakamiseen. Yhtiötä purettaessa huomioidaan yhtiömiesten yhtiösuhteeseen perustuvat saatavat. Mikäli yhtiölle jää varallisuutta velkojen maksamisen jälkeen, jaetaan yhtiömiehille jäljelle jäävä netto-omaisuus omistussuhteen mukaisesti. Ensisijaisesti palautetaan äänettömän yhtiömiehen yhtiöön sijoittama yhtiöpanos. Jos yhtiön varat eivät riitä velkojen maksuun, joudutaan velat jakamaan vastuunalaisten yhtiömiesten henkilökohtaisesti vastattavaksi. (Immonen ym. 2012, 195.)

Lopputilitys annetaan viivytyksettä selvityksen valmistumisen jälkeen. Se voidaan antaa yhtiön velkojen maksamisen jälkeen tai kun maksamisesta on tehty varaus. Lopputilityksen tulee sisältää kertomus yhtiön hallinnosta selvitystilamenetelyssä, yhtiön omaisuuden realisoinnista ja yhtiön velkojen maksamisesta tai velkojen vakuuden asettamisesta. (Villa 2013, 171.)

Yhtiön purkautumisesta on ilmoitettava Verohallinnolle ja kaupparekisteriin. Ilmoitus tehdään käyttämällä muutos- ja lopettamisilmoitusta Y5. Lomake on saatavana mm. internetistä Patentti- ja rekisterihallituksen sivuilta www.prh.fi tai www.ytj.fi-sivuilta. (Verohallinto 2015d.)

4.2.3 Yhtiömiehen verotus

Elinkeinoyhtymät, joihin kuuluvat mm. avoimet yhtymät ja kommandiittiyhtymät, eivät ole erillisiä verovelvollisia. Ne ovat laskentasubjekteja, joiden elinkeinotoiminnan tulos jaetaan verotettavaksi osakkaiden tulona (TVL 16 §; Immonen ym. 2012, 70.) Avoimelle yhtiölle sekä kommandiittiyhtiölle vahvistetaan kuitenkin elinkeinotoiminnan tulos, joka jaetaan aikaisempien verovuosien tappioiden vähentämisen jälkeen verotettavaksi luonnollisen henkilön tulona niiden osuuksien mukaan, jotka heillä oli yhtymän tuloon. Tappioita ei jaeta yhtiömiehille vaan elinkeinotoiminnan tappio vähennetään yhtymän seuraavien verovuosien elinkeinotoiminnan tuloksista. Tappioita ei saa vähentää osakkaan tulosta siinäkään tapauksessa, että yhtymä purkautuu tai lopettaa toimintansa. (Tomperi 2014, 36.)

Purkautuvan yhtymän käyttöomaisuuteen kuuluvan kiinteistön, rakennuksen, rakennelman tai arvopaperin yksityisotto merkitsee yhtiömiehelle varainsiirtoverovelvollisuutta. Yhtiömiehen maksettavaksi tulee 4 % kiinteistön arvosta, 2 % asunto-osakeyhtiön osakkeista ja kiinteistöyhtiön osakkeista sekä 1,6 % muiden arvopapereiden arvosta. (Koponen 2013, 328.)

TVL 38 §:n mukaan osakkaan osuus elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta katsotaan nettovarallisuudesta riippumatta pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa hänen osuuttaan elinkeinotoiminnan käyttöomaisuuteen

kuuluvien kiinteistöjen ja arvopapereiden 38 §:n 2 momentissa tarkoitetuista luovutusvoitoista.

Osakkaiden osuus lopettamisvuoden tulosta jaetaan yhtiömiehille verotettavaksi siinä suhteessa, mikä oikeus yhtiömiehillä on yhtiön voittoon. Tulontasausvaatimuksen esittäminen ennen kertatulon saamisvuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä saattaa pienentää verorasituksen määrää: vuoden 2014 verotus päättyy 31.10.2015. Tulontasauksen vaikutus kannattaa laskea etukäteen, koska kaikissa tilanteissa siitä ei ole hyötyä. (Koponen 2013, 329; Verohallinto 2015g.)

TVL128 § ja 129 §:ssä säädetään tulontasauksesta. Tulontasaus tehdään vain ansiotulosta ja sitä sovelletaan valtionverotuksessa kahdelta tai useammalta vuodelta saatuun ansiotuloa olevaan kertatuloon. Siihen voi sisältyä myös kuluvalta vuodelta kertynyttä tuloa. Edellisvuosien verotusta ei muuteta tulontasauksella vaan tasaus koskee sen verovuoden ansiotuloa, jona se on saatu. (Verohallinto 2015g.)

Yhtiömies saa nostaa purkautuvasta yhtiöstä nostamattomia voittovaroja vastaavan osuuden ja yhtiöön sijoitetun pääomapanoksen ilman tuloveroseuraamuksia. Yhtiömies joutuu maksamaan luovutusvoiton veroa siltä osin jako-osasta, mikä ylittää jakamattomat voittovarot ja palautuvan pääoman. Edellä mainittu tilanne on tosin harvinainen, koska omaisuuden arvonnousu ja ylisuurten poistojen palautuminen saattavat kasvattaa yhtiön verotettavaa tuloa, mikä jaetaan verotettavaksi yhtiömiehille. (Koponen 2013, 329-330.)

Henkilöyhtiön osakkaille jaetaan yhtiön tulos verotettavaksi yhtiömiesten pääoma- ja/tai ansiotulona. Verotusmenettelylain 52 §:n mukaan yhtymä on vastuussa yhtymän tulon perusteella osakkaalle määrättävästä verosta. (Lakari 2014, 129.)

Veronkantolain 39 §:n mukaan avoimen yhtiön yhtiömies ja kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies vastaavat henkilöyhtiölle maksuun määrätystä verosta kuin omasta verostaan. Näitä veroja ovat lähinnä yhtiölle määrättyjä työnantajasuorituksia, arvonlisäveroja ja muita välillisiä veroja. (Lakari 2014, 129.)

4.2.4 Yhtiön verotus

Purkautuvan avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön verotuksessa vaihto-, sijoitus- ja käyttöomaisuuden sekä muun omaisuuden luovutushinnaksi katsotaan omaisuuden todennäköistä luovutushintaa vastaava määrä (EVL 51d.1 §). Purkautuvan yhteisön verotuksessa katsotaan omaisuuden, etuuden ja oikeuden luovutushinnaksi määrä, joka yksityiskäyttöön otossa katsotaan EVL 51b.3 §:n mukaan luovutushinnaksi. Siten yhtymän osakkaan yksityiskäyttöön otetut kiinteistöt, rakennukset, rakennelmat, arvopaperit ja oikeudet hinnoitellaan käypään arvoon. Verotettava tulo muodostuu käyvän arvon ja verotuksessa poistamatta olevan hankintamenon välisestä erotuksesta. (Immonen ym. 2012, 196.)

Jos omaisuutta otetaan muuhun käyttöön kuin arvonlisäverolliseen käyttöön, joudutaan aiemmin tehty arvonlisäverovähennys palauttamaan siltä osin kuin yhtiömiehen yksityiskäyttönottaman omaisuuden arvoon sisältyy arvonlisäveroa (Koponen 2013, 329).

Ennen omaisuuden jakoa on suositeltavaa maksaa yhtiön velat tai tehdä varaus niiden maksamisesta. Kommandiittiyhtiössä äänettömällä yhtiömiehellä on ensisijainen oikeus yhtiön varoihin: yhtiön omaisuuden jaossa on ensimmäisenä palautettava äänettömän yhtiömiehen panos. Jos velkojen maksun jälkeen äänettömien yhtiömiesten panoksia ei voida palauttaa täysimääräisesti, omaisuus tulee jakaa äänettömien yhtiömiesten panosten suhteessa. Mikäli yhtiölle ei jää varoja velkojen maksun jälkeen, äänettömät miehet eivät saa mitään. Yhtiön jäljelle jääneet varat jaetaan noudattamalla avointa yhtiötä koskevaa sääntelyä. (Villa 2013, 177-178.)

5 KONKURSSI

Kun yritys ei enää kykene maksamaan erääntyneitä laskujaan tai hoitamaan velvollisuuksia voidaan sanoa, että yritys on ”likviditeettikriisissä”. Likviditeettikriisi on seurausta kykenemättömyydestä sopeuttaa yritystä ympäristöönsä. Tärkeät muutokset saattavat jäädä johdolta huomaamatta tai niihin ei reagoida. Johdon reagoimattomuuteen on monia syitä: virhearviointi, tiedon puute, päätöksenteon hitaus tai henkinen loppuun palaminen. (Härmäläinen ym. 2009, 13.)

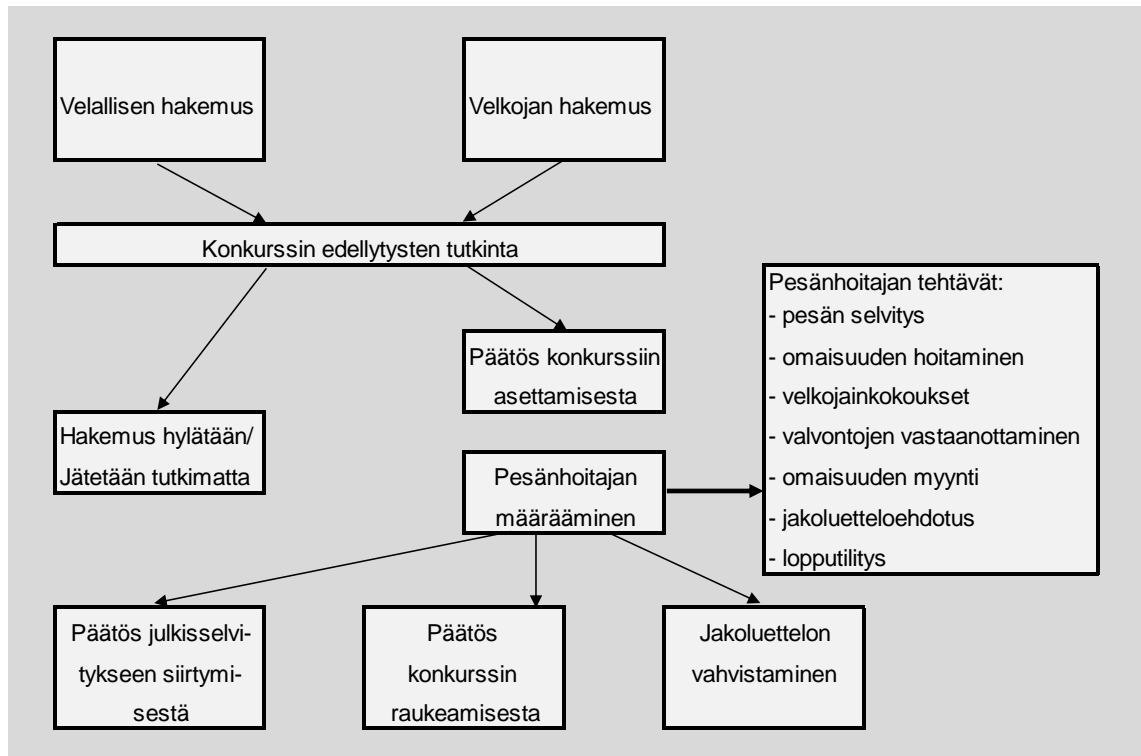
Mikäli yritys on pysyvästi maksukyvytön eli ei kykene suoriutumaan veloistaan, se voidaan asettaa konkurssiin. Konkurssi on yrityksen likvidaatiomenettely, jonka tarkoituksena on muuttaa velallisen omaisuus rahaksi sekä jakaa varat velkojille. Jos konkurssipesän varat eivät riitä kattamaan konkurssista aiheutuvia kustannuksia tai velkojien saatavat jäävät pieniksi, voi käräjäoikeus tehdä päätöksen konkurssin raukeamisesta. Uuden konkurssilain myötä konkurssin raukeamisen vaihtoehdoksi tuli julkisselvitys, minkä kustannukset katetaan valtion varoista pesän varojen ylittävältä osalta. (Linna 2012, 230-233; Konkurssi-asiamies 2014.)

Uusi konkurssilaki (KonkL 120/2004) tuli voimaan 1.9.2004. Konkurssi on yleistäytäntöönpanoa, mikä syrjäyttää ulosoton. Ulosotto on erillistäytäntöönpanoa. Tämä tarkoittaa sitä, että konkurssin aikana ei saa ulosottoa viedä eteenpäin. Tarkoituksena on turvata velkojien yhdenvertainen asema. (Linna 2012, 230-231; Konkurssi-asiamies 2014.)

5.1 Konkurssimenettely

Kuviossa 4 on havainnollistettu konkurssimenettelyn päävaiheet. Ensimmäisenä jätetään kirjallinen konkurssihakemus käräjäoikeudelle. Hakemuksen voi tehdä velallinen tai hänen velkojansa. KonkL 2 luvussa on säännökset konkurssiin asettamisen edellytyksistä. Yleisenä edellytyksenä on, että velallinen on pysyvästi kykenemätön maksamaan velkojaan. (Linna 2012, 233.)

Kuvio 4. Konkurssimenettelyn päävaiheet (Linna 2012, 240).

KonkL 1 luvussa on säädetty konkurssikelpoisuus:

Konkurssiin voidaan asettaa luonnollinen henkilö sekä yhteisö, säätiö ja muu oikeushenkilö. Oikeushenkilö voidaan asettaa konkurssiin silloinkin, kun se on poistettu asianomaisesta rekisteristä tai purettu. Myös kuolinpesä ja konkurssipesä voidaan asettaa konkurssiin.

Velallisen jättämän konkurssihakemuksen liitteeksi tulee yrityksen kaupparekisteriote, hallituksen kokouksen pöytäkirja päätöksestä hakeutua konkurssiin, viittaus konkurssilain 7 luvun 5 §:n mukaiseen selvitykseen, luettelo yhteystiedoista ja suostumus pesähoitajaksi.

Tuomioistuin asettaa päätöksellään velallisen konkurssiin, jos konkurssin asettamisen edellytykset täyttyvät. Konkurssin alkaessa velallinen ei saa enää määrätä omaisuudesta (KonkL 3:1) vaan päätösvalta siirtyy pesän hallinnolle eli konkurssivelkojille sekä heitä edustavalle pesähoitajalle, joka on käräjäoikeuden määräämä asianajaja. (Linna 2012, 235.)

Konkurssipesässä ylintä päätösvaltaa käyttävät velkojat. Heille kuuluu konkurssin päätösvalta siltä osin kuin asia ei kuulu lain mukaan pesähoitajan päätettäväksi tai hoidettavaksi (KonkL 14:2). Konkurssilain 14 luvussa säädetään konkurssipesän pesähoitajan tehtävistä ja hallinnon valvonnasta sekä konkurssilain 15 luvussa säädetään velkojien päätösvalan käyttämisestä. (Konkurssiasiamies 2014.)

Konkurssipesän pesähoitajan tehtävänä KonkL 14 luvun 5 §:n mukaan on:

- 1) ottaa haltuun pesään kuuluva omaisuus, mukaan lukien kirjanpitoaineisto ja asiakirjat, sekä huolehtia omaisuuden hoitamisesta ja säilyttämisestä;
- 2) ryhtyä tarpeellisiin toimiin velallisen saatavien perimiseksi ja pesälle kuuluvien oikeuksien turvaamiseksi sekä sellaisten sopimusten irtisanomiseksi, joiden voimassaolo ei ole pesänhoidon kannalta tarpeen;
- 3) suorittaa pesähoitajalle kuuluvat palkkaturvaa koskevat tehtävät;
- 4) selvittää pesän laajuus sekä mahdollisuudet peräyttää oikeustoimia ja palauttaa omaisuutta pesään;
- 5) laatia pesäluettelo ja velallisselvitys;
- 6) määrätä valvontapäivä, vastaanottaa valvonnat ja selvittää ne saatavat, jotka voidaan valvonnan perusteella tai muutoin ottaa jakoluettelossa huomioon, sekä laatia jakoluettelo;
- 7) huolehtia pesään kuuluvan omaisuuden myynnistä;
- 8) tilittää varat velkojille jakoluettelon mukaisesti ja laatia lopputilitys konkurssista;
- 9) hoitaa pesän juoksevaa hallintoa ja suorittaa muut pesähoitajalle tässä tai muussa laissa säädetty tai muuten pesänhoitoon kuuluvat tehtävät.

Velallisen velvollisuuteen kuuluu myötävaikuttaa siihen, että pesähoitaja kykenee suorittamaan hänelle kuuluvat tehtävät. Konkurssilain 4 luvussa on velallista koskevat säännökset.

Velallisen tulee erityisesti:

- 1) huolehtia siitä, että pesähoitaja saa pesään kuuluvan omaisuuden ja velallisen käyttämät toimitilat hallintaansa sekä pääsyn velallisen tietojärjestelmiin;
- 2) antaa pesähoitajalle pesäluettelon laatimista varten tarpeelliset tiedot konkurssipesään kuuluvasta omaisuudesta ja konkurssisaatavista; sekä

3) antaa pesähoitajalle muut tämän tehtävän hoitamiseksi tarpeelliset tiedot.

Velallisen on ilmoitettava pesähoitajalle yhteystietonsa ja oltava tarvittaessa pesähoitajan tavoitettavissa. Pesähoitajan pyynnöstä velallisen on saavuttava pesähoitajan tai velallisen toimitiloihin 1 momentissa säädetyn velvollisuutensa täyttämiseksi.

Pesähoitajalla on tietojensaantioikeus KonkL 8:9:

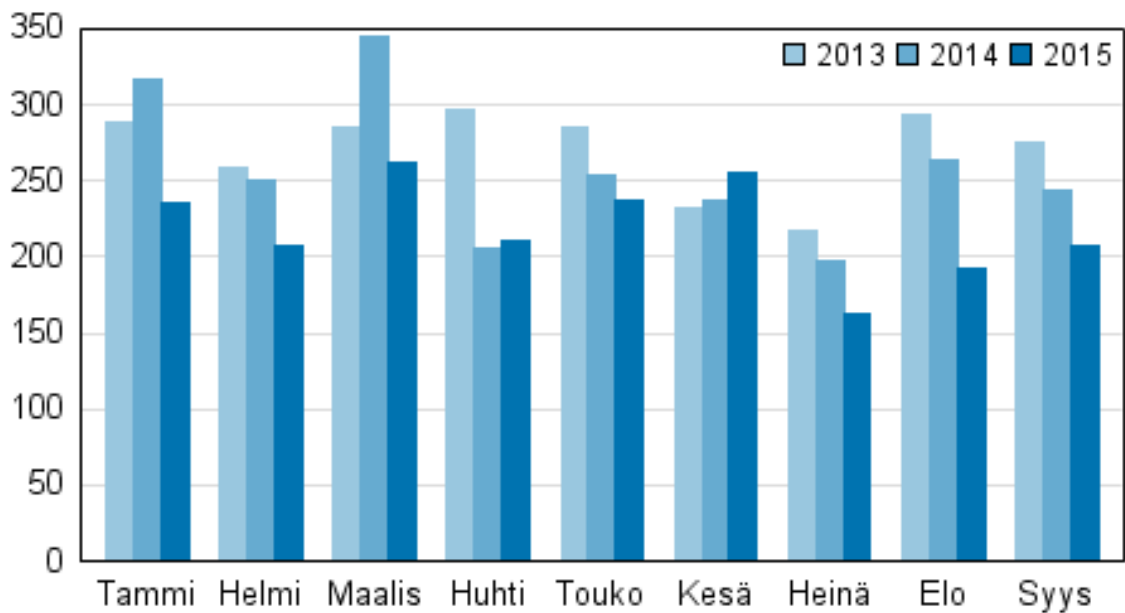
Pesähoitajalla on salassapitosäännösten estämättä sama oikeus kuin velallisella saada konkurssipesän selvittämistä ja hoitamista varten tarpeelliset tiedot velallisen pankkitileistä, maksuliikenteestä, rahoitusta koskevista sopimuksista ja sitoumuksista, velallisen varallisuudesta, verotuksesta ja muista velallisen taloudellista asemaa tai velallisen harjoittamaa taloudellista toimintaa koskevista seikoista.

KonkL 10 luvun 1 §:n mukaan tuomioistuin tekee päätöksen konkurssin raukeamisesta, jos konkurssiperän varat eivät riitä konkurssimenettelyn kustannusten suorittamiseen eivätkä velkojat ota kustannuksia vastatakseen tai konkurssipesän varojen kertymä jää pieneksi.

Konkurssi voi jatkua julkisselvityksenä, mikäli tuomioistuin niin päättää konkursiasiamiehen esittämien perustelujen vuoksi. Näitä perusteluja ovat pesän varojen vähäisyys tai konkurssipesään kohdistuvien selvitystarpeiden vuoksi. (KonkL 11:1.)

Vireille pantujen konkurssien lukumäärä

Tilastokeskuksen mukaan konkurssien lukumäärä väheni vuonna 2015 tammi-syyskuussa 14,8 prosenttia (kuvio 5), jolloin pantiin vireille 1971 konkurssia, mikä on 343 konkurssia vähemmän kuin vuonna 2014 tammi-syyskuussa (Tilastokeskus 2015a).

Kuvio 5. Tammi–syyskuussa 2013–2015 vireille pantujen konkurssien lukumäärä (Tilastokeskus 2015a).

Vireille pantujen konkurssien lukumäärä on havainnollistettu kuviossa 5. Lukumäärä sisältää kalenterivuoden aikana konkurssiin haettuja yrityksiä, yhteisöjä tai luonnollisia henkilöitä. Konkurssin vireille tulo ei läheskään aina pääty konkurssiin vaan saattaa monia vaiheita käsittävän oikeusprosessin erivaiheissa jäädä kesken. (Tilastokeskus 2015a.)

Käräjäoikeuden loppuun käsittelemät konkurssihakemukset

Tuomioistuimet käsitelivät vuonna 2014 yhteensä 3490 konkurssihakemusta. Hakemuksia oli 109 enemmän kuin vuonna 2013. Vuoden 2014 konkurssihakemuksista osa päättyi jakoluettelon vahvistamiseen ja osassa käsittely keskeytyi konkurssimenettelyn eri vaiheissa. (Tilastokeskus 2015b.)

Kuvio 6. Käräjäoikeuden loppuun käsittelemät konkurssihakemukset ratkaisula-
jeittain vuosina 2013 ja 2014 (Tilastokeskus 2015b).

Kuviossa 6 on esitetty käräjäoikeuden käsittelemät konkurssihakemukset, joista on tehty käräjäoikeuden ratkaisu: vuonna 2014 yleisin syy konkurssimenettelyn raukeamiseen oli konkurssipesien varattomuus. Näitä oli 1371 (39 %). Toiseksi yleisin konkurssimenettelyn keskeyttämisen syy oli hakemuksen peruuttaminen, joita oli 786 (23 %). Hakemuksen peruuttaminen merkitsee sitä, että velkojat ovat saaneet maksusuorituksen tai he ovat hyväksyneet velkojen vakuuden. (Tilastokeskus 2015b.)

5.2 Velkavastuu

Konkurssilain1 luku 6 § mukaan velallinen vastaa konkurssin jälkeenkin konkurs-
sisaatavista siltä osin kuin saataville ei ole kertynyt täyttä suoritusta. Vastuun jat-
kumisella on merkitystä silloin, kun konkurssivelallisenä on luonnollinen henkilö.

Konkurssivelallisen ollessa yhtiö velkavastuu ei voi toteutua, koska konkurssin seurauksena yhtiö yleensä purkautuu. (Linna 2012, 231.)

Konkurssi aiheuttaa yrityksen omistajalle, sidosryhmille ja työntekijöille menetyksiä. Osakkeenomistaja saa viimeisenä rahansa konkurssipesästä, joten hän ei tule saamaan takaisin osakkeisiin sijoitettua summaa. Yhtiön velkojat joutuvat kirjaamaan saamisia luottotappioihin. (Honkamäki & Pennanen 2010, 405.)

AKYL 1:1:n mukaan avoimen yhtiön sekä kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat yhtiön velvoitteista niiden täyteen määrään niin kuin omasta velastaan. Heistä kukin vastaa yhtiön velvoitteista täyteen määrään. Kommandiittiyhtiön äänettömän yhtiömiehen vastuu yhtiön veloista rajoittuu sijoittamansa omaisuuspanoksen määrään. (Villa 2013, 137, 143.)

5.3 Verovelvollisuus

Konkurssi ei muuta yrityksen verotusta, vaan yritys on verovelvollinen samalla tavalla kuin ennen konkurssimenettelyä. Konkurssipesä ei ole erillinen verovelvollinen, mutta on velvollinen maksamaan omasta elinkeinotoiminnasta johtuvat verot. Konkurssipesän suorittama velallisen omaisuuden realisointi ei ole konkurssipesän elinkeinotoimintaa. Konkurssiin asetetun osakeyhtiön, avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön verovelvollisuus päättyy konkurssiin asettamispäivänä. Yritys on ilmoitusvelvollinen niin kauan, kunnes omaisuutta ei enää ole ja lopputilitys on konkurssissa hyväksytty. (Verohallinto 2015h; Verohallinto 2015i.)

6 YRITYKSEN LOPETTAMINEN TASE-ESIMERKEIN

Opinnäytetyöni tarkoitus on tutkia syitä yritystoiminnan lopettamiseen ja erilaisia tapoja lopettaa yritystoiminta. Taseen esimerkkien avulla havainnollistan taloudellisesti kannattavan ja tappiollisen yrityksen lopettamisen vaihtoehdot ja vero-seuraamukset. Esimerkeissä käytetään muokattuja tasetietoja. Silmäilemällä taseessa olevia lukuja ja erityisesti oman pääoman suhdetta taseen loppusummaan, voidaan tehdä johtopäätös yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Taloudellinen tilanne vaikuttaa yritystoiminnan lopettamisen tapaan.

Yrityksen lopettaminen, joko myymällä tai purkamalla yritys, aiheuttaa veroseuraamuksia sekä yhtiölle että yhtiömiehille riippuen yrityksen lopettamisen tavasta ja yritysmuodosta. Yhtiön viimeisen tilikauden tuloksi palautuvat mm. ennakkona tehdyt kulukirjaukset ja varaukset. Henkilöyhtiön luovutusvoitosta aiheutuu veroseuraamuksia yhtiömiehille.

Osakeyhtiön ja henkiyhtiöiden velka- ja vastuusuhteet ovat erilaiset, mitkä on huomioitava yritystoiminnan lopettamisessa. Osakeyhtiön osakas on vastuussa ainoastaan sijoittamastaan pääomasta ja henkilökohtaisesti takaamasta yrityksen velasta. Henkilöyhtiön vastuunalaisella yhtiömiehellä on rajoittamaton vastuu eli hän vastaa velvoitteista yksityisellä omaisuudellaan.

6.1 Kannattavan osakeyhtiön tase

Esimerkissä 6 Yritys Oy:n liiketoiminta on voitollinen sekä nykyisellä tilikaudella että edellisiltä tilikausilta. Silmäilemällä voidaan todeta, että taseen loppusumma tilinpäätöshetkellä 31.12.2014 on 383.154,84 euroa, mikä on noin 50.000 euroa enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Oma pääomaa on enemmän kuin vierasta pääomaa.

Omaa pääomaa kertyy sekä osakeanneista että tilikausien voitoista. Sitä ei lyhennetä eikä makseta korkoa ja osingot voidaan jättää maksamatta. (Aho 2015.)

Esimerkki 6. Yrityksen vakavaraisuus on hyvä

	31.12.2014	31.12.2013
V a s t a a v a a		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	972,00	648,00
Aineelliset hyödykkeet		
- koneet ja kalusto	88 622,13	93 201,49
- rakennukset	100 000,00	111 102,36
Sijoitukset	93 879,75	93 879,75
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	12 516,13	3 700,16
Pitkäaikaiset saamiset		
Maksetut vuokravakuudet	6 300,00	1 800,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	12 409,11	10 232,55
Muut saamiset	7 308,63	151,37
Siirtosaamiset	2 057,21	161,65
Rahat ja pankkisaamiset	59 089,88	17 867,47
V a s t a a v a a y h t e e n s ä	383 154,84	332 744,79
	31.12.2014	31.12.2013
V a s t a t t a v a a		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	7 200,00	7 200,00
Edellisten tilikausien voitto/Tappio	157 412,16	145 306,98
Tilikauden voitto/tappio	48 397,68	26 451,16
Oma pääoma yhteensä	213 009,84	178 958,14
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	125 392,55	119 250,00
Lyhytaikainen		
Ostovelat	2 043,83	3 461,72
Muut velat	7 219,06	1 959,21
Muu lyhytaikainen pääoma	35 489,56	29 115,72
Vieras pääoma yhteensä	170 145,00	153 786,65
V a s t a t t a v a a y h t e e n s ä	383 154,84	332 744,79

Kannattavan yrityksen lopettamisen vaihtoehdot ovat yrityksen myyminen ulkopuoliselle ostajalle tai purkaminen. Jotta yrityksen toiminimeen, asiakassuhteisiin, liikepaikkaan ja muihin seikkoihin perustuva arvo tulee hyödynnettyä, yrityksen myyminen on näistä vaihtoehdoista parempi. Mutta mikäli yritystä ei saada myytyä ja yritystoimintaa ei enää haluta jatkaa voidaan yritys purkaa. Näin saadaan siirrettyä yritysvarallisuus omistajan henkilökohtaiseen omistukseen.

6.1.1 Yrityksen myynti

Esimerkin 6 Yritys Oy myydään ulkopuoliselle ostajalle hintaan 250 000 euroa. Yrittäjä on omistanut Yritys Oy:n kahdeksan vuotta. Hän on maksanut osakkeista 7 200 euroa. Yrityksen myyntiin liittyviä kuluja on kertynyt lehti-ilmoittelusta 500 euroa, ja kauppakirjan laatijalle on maksettu 1 500 euron palkkio.

Osakekaupassa yrittäjä myy kaikki yrityksen omistukseen oikeuttavat osakkeet velkoineen ja vastuineen. Yritys Oy:n lainat rahoituslaitokselta, ostovelat ja muut velat jäävät ostajalle ja yrittäjä saa velattoman hinnan yrityksestään. Jos myyjä on sitoutunut vastaamaan henkilökohtaisesti yrityksen velasta, täytyy ostajan hankkia tilalle uudet velkojia tyydyttävät vakuudet.

Yritys Oy:n osakkeenomistaja on yksityishenkilö, joten luovutusvoitto voidaan laskea joko esimerkin 7 mukaisesti todellisen hankintamenon mukaan tai käyttäen esimerkin 8 mukaista hankintameno-olettamaa:

Esimerkki 7. Yritys Oy:n luovutusvoiton laskeminen todellisen hankintamenon mukaan

	euroa
Myyntihinta	250 000
Osakkeet	- 7 200
Lehti-ilmoituskulut	- 800
<u>Kauppakirjan laadintakulut</u>	<u>-1 000</u>
Voitto	241 000

Esimerkki 8. Yritys Oy:n luovutusvoiton laskeminen käyttäen hankintameno-olettamaa

	euroa
Myyntihinta	250 000
Hankintameno-olettama (20 % 250 000:sta)	- 50 000
Voitto	200 000

Yritys Oy:n luovutusvoiton verotus tapahtuu käyttäen esimerkin 8 mukaista hankintameno-olettamaa, koska se on edullisempi vaihtoehto myyjälle. Yritys Oy:n myyjälle luovutusvoitto on pääomatuloa. Verotus tapahtuu progressiivisesti siten, että pääomatulosta maksetaan vuonna 2015 30 % veroa 30 000 euroon saakka ja ylimenevältä osuudelta maksetaan veroa 33 %. Yritys Oy maksaa veroa 65 100 euroa. Osakkeenomistajalle käteen jäävä osa on myyntihinta 250 000 euroa – vero 65 100 euroa = 184 900 euroa (esimerkki 9).

Esimerkki 9. Yritys Oy:n luovutusvoiton verotus ja käteen jäävä osuus alle 10 vuotta omistettujen osakkeiden myynnistä

	euroa
Myyntihinta	250 000
Hankintameno-olettama (20 % 250 000:sta)	- 50 000
Voitto	200 000
Vero 30 % 30 000 €	9 000
Vero 33 % yli 30 000 €	56 100
Verot yhteensä	65 100
Käteen jäävä osuus	184 900

Mikäli yrittäjä odottaisi kaksi vuotta ennen yrityksen myyntiä, Yritys Oy olisi omistettu kymmenen vuotta, voitaisiin luovutusvoiton laskemisessa käyttää hankintameno-olettamaprosenttia 40 esimerkin 10 mukaisesti.

Esimerkki 10. Yritys Oy:n luovutusvoiton verotus ja käteen jäävä osuus vähintään 10 vuotta omistettujen osakkeiden myynnistä

	euroa
Myyntihinta	250 000
<u>Hankintameno-olettama (40 % 250 000:sta)</u>	<u>-100 000</u>
Voitto	150 000
Vero 30 % 30 000 €	9 000
<u>Vero 33 % yli 30 000 €</u>	<u>39 600</u>
<u>Verot yhteensä</u>	<u>48 600</u>
<u>Käteen jäävä osuus</u>	<u>201 400</u>

Esimerkkien 9 ja 10 perusteella voimme todeta, että Yritys Oy:n osakkeenomistajan kannattaa odottaa kaksi vuotta ennen kuin hän myy yrityksensä. Jos kuitenkin osakkeenomistaja päättää myydä yrityksen heti, jää hänelle käteen verojen jälkeen 184 900 euroa. Kymmenen vuotta omistetun yrityksen osakkeiden myynnistä yrittäjälle jää käteen 201 400 euroa.

6.1.2 Purkaminen selvitysmenettelyllä

Yritys Oy:n yritystoiminta voidaan myös purkaa, ellei ostajaa ole näköpiirissä. Koska Yritys Oy halutaan yhtiöoikeudellisesti lopettaa, puretaan yhtiö vapaaehtoisena selvitysmenettelyn kautta. Yritys Oy:n selvitysmenettely alkaa siitä, kun tehdään purkamispäätös yhtiökokouksessa ja nimetään selvitysmies huolehtimaan purkamismenettelyä.

Mikäli Yritys Oy:n osakkeenomistajan jako-osa tulee olemaan suurempi kuin osakkeiden hankintameno, täytyy osakkeenomistajan maksaa tästä luovutusvoitosta eli purkuvoitosta pääomaverokannan mukaisesti veroa. Osakkeenomistaja

saa mahdollisen purkutappion vähentää vain omaisuuden luovutuksesta saadusta voitosta verovuonna ja sitä seuraavan viiden vuoden aikana.

Yritys Oy:n käteisvarat 59 089,88 euroa eivät riitä kattamaan yrityksen velkoja 170 145,00 euroa, joten selvitysmiehen tehtäväksi jää realisoida yhtiön omaisuutta sen verran kuin on tarpeen yhtiön velkojen maksamiseksi. Jäljelle jäävä netto-osuus jaetaan osakkaalle.

Esimerkki 11. Yritys Oy:n omaisuuden arvostaminen käypään arvoon

Vastaavaa	kirjanpito arvo	käypä arvo
Lisenssit	972,00	972
Koneet ja kalusto, poistamaton hankintameno	88 622,13	110 000
Rakennus, poistamaton hankintameno	100 000,00	90 000
Sijoitukset	93 879,75	95 000
Vaihto-omaisuus	12 516,13	10 000
Yhteensä	295 990,01	305 972

Purkautuminen aiheuttaa veroseuraamuksia sekä yritykselle että yrittäjälle. Verotuksessa kaikki omaisuus arvostetaan käypään arvoon esimerkin 11 mukaisesti. Aineellisiin hyödykkeisiin kuuluvien koneiden ja kaluston käypä arvo on 110 000, jolloin yhtiölle tuloutuu 21 377,87 euroa käyvän arvon ja poistamattoman hankintamenon erotus. Rakennuksien käypä arvo on 90 000 euroa eli poistoja suurempi todellinen arvonalennus 10 000 euroa saa vähentää. Sijoitusten kirjanpitoarvo on 93 879,75 euroa, josta yhtiölle tuloutuu 1 120,25 sijoitusten arvonnoususta. Lisäksi vaihto-omaisuuden luovutushinnan todennäköinen luovutushinta on 10 000 euroa. Purkautumisen johdosta yhtiölle tuloutuu laskennallista luovutusvoittoa käypä arvo 305 972 euroa - kirjanpitoarvo 295 990,01 euroa = 9 981,99 euroa. Tästä summasta yritys maksaa veroa yhteisöverokannalla 20 prosenttia eli 1 996,99 euroa.

Esimerkki 12. Yritys Oy:n purkamisen verotuksesta

	euroa
Rahat + saamiset	87 164,83
Koneet	110 000,00
Vaihto-omaisuus	10 000,00
	207 164,83
- velat 31.12.2014	170 145,00
- verot purkamisesta	1 996,99
	35 022,84
Loppukassa	35 022,84
Jako-osuus = loppukassa 35 022,84 € + rakennukset 90 000 € + sijoitukset 95 000 € = 220 022,84 euroa	

Esimerkissä 12 on havainnollistettu Yritys Oy:n purkamisen verotuksesta ja osakkeenomistajan saamasta jako-osuudesta.

Selvitysmies myy koneet ja kaluston sekä vaihto-omaisuuden liiketoimintaa jatkavalle yrittäjälle. Hän saa rahaa koneista ja kalustosta 110 000 euroa ja vaihto-omaisuudesta 10 000 euroa, mitkä riittävät rahavarojen 87 164,83 euron lisäksi kattamaan Yritys Oy:n rahoituslaitoksen lainat, muut velat ja purkamisesta aiheutuvat verot 1 996,99 euroa.

Yritys Oy:n osakkeenomistajan saaman jako-osuuden arvo on käypien arvojen mukaan: rakennukset 90 000 € + sijoitukset 95 000 € + rahavarat 35 022,84 € = 220 022,84 euroa.

Tuloverotuksessa katsotaan Yritys Oy:n osakkeenomistajan vaihtaneen osakkeensa 220 022,84 euron arvoiseen jako-osuuteen. Luovutusvoitto voidaan laskea joko todellisen hankintamenon mukaan tai käyttäen hankintameno-oletta-
maa.

Esimerkki 13. Jako-osan luovutusvoiton laskeminen ja verotus

Todellinen hankintameno

Jako-osa	220 022,84 €
- sijoitettu pääoma	7 200,00 €
Luovutusvoitto	212 822,84 €
Pääomatulon	
vero 30 % 30 000 €	9 000,00 €
vero 30 % yli 30 000 €	60 331,54 €
Yhteensä	69 331,54 €

osakkeenomistajalle jää käteen verojen jälkeen
 $220\,022,84\text{ €} - 69\,331,54\text{ €} = 150\,691,30\text{ euroa}$

Todellisen hankintamenon mukaan laskettu luovutusvoitto olisi 220 022,84 € - sijoitettu osakepääoma 7 200 € = 212 822,84 euroa (esimerkki 13). Koska yrittäjä oli omistanut osakkeet alle kymmenen vuotta ennen niiden luovuttamista, joutuu hän käyttämään 20 prosentin hankintameno-olettamaa (esimerkki 14). Luovutusvoitto lasketaan vähentämällä 220 022,84 eurosta 20 prosenttia, jolloin veronalaisen luovutusvoiton määräksi saadaan 176 018,27 euroa. Tästä summasta yrittäjä joutuu maksamaan pääomatuloveroa 30 % 30 000 euroon saakka ja sen ylime- nevältä osalta 33 % eli yhteensä 57 186,03 euroa. Osakkeenomistajalla jää kä- teen verojen jälkeen 162 836,81 euroa.

Esimerkki 14. Jako-osan luovutusvoiton laskeminen ja verotus
Hankintameno-olettamaprosentti 20 alle 10 vuotta omistettu yritys

Jako-osa	220 022,84 €
Hankintameno-olettama 20 %	44 004,57 €
Voitto	176 018,27 €

Pääomatulon	
vero 30 % 30 000 €	9 000,00 €
vero 30 % yli 30 000 €	48 186,03 €
Yhteensä	57 186,03 €

Osakkeenomistajalle jää käteen verojen jälkeen
220 022,84 € - 57 186,03 € = 162 836,81 euroa

Esimerkki 15. Jako-osan luovutusvoiton laskeminen ja verotus
Hankintameno-olettamaprosentti 40 vähintään 10 vuotta omistettu yritys

Jako-osa	220 022,84 €
Hankintameno-olettama 40 %	88 009,14 €
Voitto	132 013,70 €

Pääomatulon	
Vero 30 % 30 000 €	9 000,00 €
Vero 30 % yli 30 000 €	33 664,52 €
Yhteensä	42 664,52 €

Osakkeenomistajalle jää käteen verojen jälkeen
220 022,84 € - 42 664,52 € = 177 358,32 euroa

Esimerkkien 13, 14 ja 15 perusteella voimme päätellä, että osakkeenomistajalle edullisemmaksi tulee verotus hankintameno-olettaman mukaisesti laskettu luovutusvoitto. Yrittäjän kannalta paras vaihtoehto olisi odottaa vielä muutama vuosi, jotta kymmenen vuoden omistusaika täytyisi. Tällöin hankintameno-olettamaprosentti olisi 40 ja osakkeenomistajalle jäisi käteen 177 358,32 euroa.

6.2 Tappiollisen osakeyhtiön konkurssi

Yritys Oy:n taseessa olevat rahat ja pankkisaamiset eivät kerro yrityksen maksuvalmiutta. Vaikka taseen mukaan yrityksellä olisi paljon käteistä, se ei vielä kerro riittävästi yrityksen maksuvalmiudesta, koska taseessa on nähtävissä ainoastaan tilivuoden viimeisen päivän tilanne. Muutoin esim. tyhjään kassaan voisi siirtää rahaa, mikä saisi tilinpäätöksen näyttämään hyvältä koko vuoden. (Aho 2015.)

Osakeyhtiön hallituksella on velvollisuus ilmoittaa Patentti- ja rekisterihallitukseen menetetyistä osakepääomasta välittömästi havaittuaan, että yhtiön pääoma on negatiivinen. Negatiivisesta omasta pääomasta huolimatta osakeyhtiö voi osakeyhtiölain mukaan toimia. Oman pääoman menettäminen ei ole vielä edellytys selvitystilaan tai konkurssiin asettamisesta. (Villa 2013, 390.)

Esimerkin 16 mukaan Yritys Oy:n liiketoiminta on tappiollista. Taseesta voidaan nähdä pääoman rakenne. Silmäilemällä voidaan todeta, että oma pääoma on negatiivinen molemmilla tilikausilla. Yritys Oy:n sekä vieras pääoma että negatiivinen oma pääoma ovat kasvaneet.

Yritys Oy:n taloudellinen tilanne on huono. Osakkeenomistaja on menettänyt oman pääomansa. Osakkeenomistajalla on rajoitettu vastuu, jolloin osakkeenomistaja kantaa riskin ainoastaan sijoittamastaan pääomastaan. Jos kuitenkin osakkeenomistaja on sopimusperusteisesti sitoutunut vastaamaan osakeyhtiön sitoumuksista esim. yrityksen rahoituksesta, joutuu osakkeenomistaja vastaamaan velasta henkilökohtaisesti.

Esimerkki 16. Tappiollisen Yritys Oy:n tilinpäätös

	31.12.2014	31.12.2013
V a s t a a v a a		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet	70 453,15	54 058,95
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Pitkäaikaiset saamiset		
Maksetut vuokravakuudet	4 464,90	4 464,90
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	89 304,44	41 680,03
Muut saamiset	0,00	2 138,13
Siirtosaamiset	700,45	2 945,39
Rahat ja pankkisaamiset	-21 650,59	55 410,26
V a s t a a v a a y h t e e n s ä	143 272,35	160 697,66
	31.12.2014	31.12.2013
V a s t a t t a v a a		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	2 500,00	2 500,00
Edellisten tilikausien voitto/Tappio	-55 015,51	0,00
Tilikauden voitto/tappio	-72 396,32	-57 909,47
Oma pääoma yhteensä	-124 911,83	-55 409,47
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	101 492,51	100 000,00
Lyhytaikainen		
Ostovelat	104 689,81	12 281,56
Muut velat	37 055,12	18 722,65
Siirtovelat	24 946,74	85 102,92
Vieras pääoma yhteensä	268 184,17	216 107,13
V a s t a t t a v a a y h t e e n s ä	143 272,35	160 697,66

Velallinen ei kykene suoriutumaan veloistaan, joten velallisen ainoa keino lopettaa yritys on hakeutua konkurssiin. Konkurssihakemuksen voi tehdä velallinen

tai velkoja. Tuomioistuin päättää velallisen asettamista konkurssiin, jolloin velallinen menettää määräysvallan omaisuuteen sekä määrää konkurssipesän omaisuuden ja hallinnon hoitoa varten pesänhoitajan. (Konkurssiasiamies 2013.)

Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta 13 §:n mukaan Verohallinto voi salassapitovelvollisuuden estämättä antaa verotustietoja konkurssipesän hoitajalle siinä määrin, kun on tarpeen pesän selvittämiseksi.

6.3 Kannattavan kommandiittiyhtiön tase

Henkilöyhtiöissä yhtiömiehet ovat sopineet keskenään yksityisotoista ja niiden euromääristä. Kommandiittiyhtiössä yhtiömiehet voivat myös sopia keskenään, että heille ei makseta palkkaa yhtiössä tekemästä työstä, vaan he voivat nostaa yksityisottoina sijoittamansa pääoman sekä voittovarot. Yksityistilin saldo saattaa muodostua negatiiviseksi, ellei tulosta synny riittävästi ja voitto-osuus nostetaan ennakkona. (KHT-yhdistys 2015, 94.)

Esimerkissä 17 Yritys Ky:n vastuunalaiset yhtiömiehet ovat nostaneet yksityisottoja siten, että omapääoma ei ole muodostunut negatiiviseksi. Jos oma pääoma muodostuu negatiiviseksi, se saattaa johtua ylisuurista yksityisotoista tai toiminnan tappiosta. Negatiivinen oma pääoma vaikuttaa luovutusvoiton verotukseen yhtiömiehen myydessä yhtiöosuutensa tai purettaessa yhtiö. Tällöin ei myöskään luovutusvoittoa laskettaessa hankintameno-olettama ole käytettävissä. (KHT-yhdistys 2015, 94, 101.)

Esimerkki 17. Yritys Ky:n tase 1.1. - 31.12.2014

	31.12.2014	31.12.2013
V a s t a a v a a		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet	13 430,91	13 994,71
Sijoitukset	2 771,74	2 771,74
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	52 551,72	132 781,23
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	51 293,58	103 008,55
Muut lyhytaikaiset saamiset	4 884,03	4 874,72
Rahat ja pankkisaamiset	128 560,52	92 773,76
V a s t a a v a a y h t e e n s ä	253 492,50	350 204,71
V a s t a t t a v a a		
OMA PÄÄOMA		
Äänettömän yhtiömiehen pääoma	1 200,00	1 200,00
Vastuunalaisten yhtiömiesten pääoma	105 500,00	97 710,00
Tilikauden voitto/tappio	13 400,00	12 700,00
Oma pääoma yhteensä	120 100,00	111 610,00
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	53 984,32	139 043,98
Lyhytaikainen		
Ostovelat	41 003,20	54 597,44
Muut velat	29 256,00	5 640,68
Siirtovelat	9 148,98	39 312,61
Vieras pääoma yhteensä	133 392,50	238 594,71
V a s t a t t a v a a y h t e e n s ä	253 492,50	350 204,71

Henkilöyhtiöiden vastuunalaisilla yhtiömiehillä ei ole lakiin perustuvaa velvollisuutta sijoittaa omaisuus- tai rahapanosta yhtiöön, koska heillä on rajoittamaton vastuu yhtiön velvoitteista. Äänettömällä yhtiömiehellä on sen sijaan velvollisuus

suorittaa kommandiittiyhtiön yhtiösopimuksen mukainen panos, mikä on rahaa tai rahana arvostettavaa omaisuutta. Yritys Ky:n äänetön yhtiömies on sijoittanut yritykseen 1 200 euroa esimerkin 17 mukaisesti. (Immonen ym. 2012.)

Oman pääoman liitetiedoista käy ilmi vastuunalaisen ja äänettömän yhtiömiehen oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä mahdollisista muutoksista näiden erien välillä tilikauden aikana. (Esimerkki 18; KHT-yhdistys 2015, 54-56.)

Esimerkki 18. Yritys Ky:n oman pääoman muutokset tilinpäätöksen liitetiedossa 31.12.2014

OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	2014	2013
Äänetön yhtiömies		
Pääoma 1.1	1200	1000
Lisäykset	0	200
Vähennykset	0	0
Pääoma 31.12.	1200	1200
Vastuunalainen yhtiömies A		
Pääoma 1.1	39 700	32 680
Lisäykset/vähennykset (ed. tilikauden tulos)	6 290	10 020
Yksityisotot	9 860	3 000
Pääoma 31.12.	43 990	39 700
Vastuunalainen yhtiömies B		
Pääoma 1.1	58 010	50 150
Lisäykset/vähennykset (ed. tilikauden tulos)	6 290	10 460
Yksityisotot	2 790	2 600
Pääoma 31.12.	61 510	58 010
Voitto/tappio aik. tilikausilta 1.1.	12 700	20 140
Lisäykset/ vähennykset		
Äänettömän yhtiömiehen osuus	120	100
Siirto vastuunalaisten osuuteen	12 580	20 040
Voitto/tappio aik. tilikausilta 1.1.	0	0
Tilikauden tulos	13 400	12 700
Oma pääoma yhteensä	120 100	111 610

Yritys Ky:n oma pääoma on voitollinen. Opinnäytetyön mukaan yrityksen lopettamisen vaihtoehtoina ovat yhtiöosuksien myyminen tai purkaminen. Omaisuuden jako tapahtuu AKYL 7 luvun 9 §:n mukaan:

Kommandiittiyhtiön omaisuus on sitä jaettaessa käytettävä ensisijaisesti äänettömien yhtiömiesten maksettujen panosten palauttamiseen. Loppuosa yhtiön omaisuudesta jaetaan vastuunalaisille yhtiömiehille. Jos omaisuus ei riitä äänettömien yhtiömiesten panosten täysimääräiseen palauttamiseen, jaetaan omaisuus heidän keskenä maksettujen panosten suuruuden mukaisessa suhteessa.

Jollei yhtiön omaisuus riitä sen kaikkien velkojen suorittamiseen, vajaus jaetaan vastuunalaisten yhtiömiesten kesken.

6.3.1 Yhtiöosuksien myynti

Kommandiittiyhtiön Yritys Ky:n vastuunalaiset yhtiömiehet myyvät yhtiöosunsa yrityksen ulkopuoliselle ostajalle 150 000 eurolla. He ovat perustaneet yrityksen yli kymmenen vuotta sitten. Silloin he ovat myös sopineet keskenään yhtiösopimuksessa varojen jakamisesta myyntitilanteessa, joten jakaminen avoimen ja kommandiittiyhtiön lain säännösten mukaan ei ole tarpeen.

Yritys Ky saattaisi olla kannattavampaa muuttaa ennen myyntiä osakeyhtiöksi, koska osakeyhtiön osakkeet ovat kiinnostavampi kohde ostajalle: henkilöyhtiössä yhtiömiehillä on henkilökohtainen ja rajaton vastuu. Yritys Ky saadaan kuitenkin myytyä ulkopuoliselle ostajalle ilman yritysmuodon muutosta.

Esimerkissä 19 on havainnollistettu, miten lasketaan pääomatulo-osuus. Pääomatulo-osuus saadaan yhtiön verovuotta edeltäneen verovuoden nettovarallisuudesta, johon lisätään 30 % edeltäneen 12 kuukauden aikana maksetut ennakonpidätyksen alaiset palkat.

Esimerkki 19. Pääomatulo-osuuden laskentaperuste

Varat	350 204,71 €
– Velat	238 594,71 €
Nettovarallisuus	111 610,00 €
+ 30 % palkkasummasta 100 000 €	30 000,00 €
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste	141 610,00 €

Pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta maksetaan äänettömälle yhtiömiehelle hänen osuutensa nettovaroista. Loput jaetaan vastuunalaisille yhtiömiehille verotettavaksi ansio- ja/tai pääomatulona. Vastuunalaisen yhtiömiehen pääomatuloksi luetaan 20 % pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta. Yhtiömiehen pääomatuloksi lasketaan elinkeinotoiminnan tulos siihen määrään saakka, joka vastaa hänen osuuttaan käyttöomaisuusarvopapereiden luovutusvoitosta.

Yritys Ky:n yhtiömiehet myyvät yhtiöosuutensa ja laaditaan kauppakirja. Yhtiömiehet eivät vapaudu vastuusta ennen kuin ilmoitus ja muutos on tehty kaupparekisteriin ja kuulutettu.

Yhtiömies A on perustaessaan yhtiötä sijoittanut rahapanoksena 20 000 euroa ja yhtiömies B 30 000 euroa. Äänettömän yhtiömiehen panos yhtiöön on 1 200 euroa. Kaikki saavat oman osuutensa myyntihinnasta. Ensimmäiseksi palautetaan äänettömän yhtiömiehen rahapanos 1 200 euroa, jonka jälkeen jaetaan 148 800 euroa yhtiömiehille yhtiösopimuksen mukaisesti verotettavaksi: yhtiömies A saa 69 400 euroa ja yhtiömies B saa 79 400 euroa.

Luovutusvoitto voidaan laskea joko käyttämällä todellista hankintamenoa tai hankintameno-olettamaa (esimerkki 20; esimerkki 21). Verotus tapahtuu aina verovelvolliselle edullisemmalla tavalla. Vertailuna lasketaan luovutusvoitto molemmilla tavoilla.

Esimerkki 20. Yhtiömiesten A:n ja B:n luovutusvoitto laskettu todellisen hankintamenon mukaan:

	A	B
Sijoitus yhtiöön	20 000,00 €	30 000,00 €
Nostamaton voitto-osuus	25 990,00 €	28 010,00 €
- yksityisnostot	2 000,00 €	2 790,00 €
<hr/>		
Todellinen hankintameno	43 990,00 €	55 220,00 €
Myyntihinta	69 400,00 €	79 400,00 €
Todellinen hankintameno	43 990,00 €	55 220,00 €
<hr/>		
Voitto	25 410,00 €	24 180,00 €

Yhtiömies A on sijoittanut yhtiöön 20 000 euroa, jättänyt nostamatta voitto-osuuttaan yhtiöön 25 990 euroa ja nostanut yksityisnostoja 2 000 euroa. Yhtiöosuuden todellinen hankintameno on 43 990 euroa. Luovutusvoitto 25 410 euroa saadaan vähentämällä myyntihinnasta 69 400 € hankintameno 43 990 €. Yhtiömies B on sijoittanut yhtiöön 30 000 euroa, jättänyt voittovaroja yhtiöön pääomaksi 28 010 euroa ja tehnyt yksityisnostoja 2 790 euroa, joista saadaan yhtiöosuuden todelliseksi hankintamenoksi 55 220 euroa. Yhtiömies B:n luovutusvoitto on 79 400 euroa - 55 220 euroa = 24 180 euroa.

Esimerkki 21. Yhtiömiesten A:n ja B:n luovutusvoitto laskettu käyttäen hankintameno-olettamaa:

	A	B
Myyntihinta	69 400,00 €	79 400,00 €
Hankintameno-olettama 40 %	27 760,00 €	31 760,00 €
Voitto	41 640,00 €	47 640,00 €

Luovutusvoiton laskeminen voidaan suorittaa käyttäen hankintameno-olettamaa, jolloin yhtiömies A:n myyntihintaosuudesta 69 400 euroa ja yhtiömies B:n myyntihintaosuudesta 79 400 euroa vähennetään 40 %, koska yhtiö on omistettu yli kymmenen vuotta. A:n luovutusvoitto on 41 640 euroa ja B:n luovutusvoitoksi saadaan 47 640 euroa.

Yllä olevien laskelmien perusteella voidaan todeta, että yhtiömies A:n yhtiöosuuden todellisen hankintamenon määrä on 43 990 euroa ja yhtiömies B:n yhtiöosuuden todellisen hankintamenon määrä on 55 220 euroa. Hankintameno-olettamaprosenttia käyttäen saadaan huomattavasti pienemmät hankintamenon määrät, joten yhtiömiesten luovutusvoiton laskemisessa käytetään todellista hankintamenoa.

Esimerkki 22. Vastuunalaisten yhtiömiesten osuus verotettavasta tulosta

Yhtiömies A	70 745 € x 20 % =	14 149 €
	Luovutusvoitto =	25 410 €
	Luovutusvoitosta 25 410 € maksetaan pääomatuloveroa ja 70 745 € - 25 410 € = 45 335 € verotetaan ansiotulona.	
Yhtiömies B	70 745 € x 20 % =	14 149 €
	Luovutusvoitto =	24 180 €
	Luovutusvoitosta 24 180 € maksetaan pääomatuloveroa ja 70 745 - 24 180 € = 46 565 € verotetaan ansiotulona.	

Pääomatulo-osuuden laskentaperusteeksi saatiin 141 610,00 euroa (esimerkki 19). Siitä maksetaan ensin äänettömälle yhtiömiehelle kuuluva osuus 120,00 euroa ja jäljelle jäänyt osuus 141 490,00 euroa jaetaan yhtiömiesten kesken verotettavaksi (esimerkki 22). Luovutusvoitosta maksetaan pääomatuloveroa vuonna 2015 30 % 30 000 euroon saakka ja sen ylimenevältä osalta 33 %. Loput verotetaan yhtiömiesten ansiotulona.

6.3.2 Purkaminen selvitysmenettelyllä

Henkilöyhtiöt voivat purkautua useammalla eri tavalla: Yhtiön toiminta lopetetaan ja omaisuus jaetaan maksamatta yhtiön velkoja. Se on mahdollista, koska vastuunalaisten yhtiömiesten vastuu ei lakkaa yhtiön myyntiin, vaan he vastaavat henkilökohtaisesti yhtiön veloista. Yhtiö purkautuu selvitysmenettelyn kautta tai yhtiö asetetaan varojen vähyyden vuoksi konkurssiin tai yhtiömiesten määrä ei ole riittävä.

Esimerkkinä oleva Yritys Ky puretaan selvitysmenettelyllä. Yritys Ky:n yhtiömiehet sopivat keskenään, että molemmat vastuunalaiset yhtiömiehet toimivat yhtiön selvitysmiehinä. Selvitysmiehet ilmoittavat yhtiön selvitystilan alkamisesta kaupparekisteriin ja hakevat julkista haastetta yhtiön velkojille, realisoivat yhtiön omaisuutta velkojen maksuun ja laativat loppuselvityksen sekä lopuksi antavat loppu-tilityksen hallinnostaan selvitysmenettelyn aikana tiedoksi kaikille yhtiömiehille.

Purkautuvan Yritys Ky:n yhtiömiehet voivat ensin myydä omaisuuden tai siirtää omaisuutta itselleen yksityiskäyttöön. Yhtiömiehet päätyvät myymään vaihto-omaisuuden liiketoimintaa jatkavalle yrittäjälle, jolloin aiemmin tehtyä arvonlisäverovähennystä ei jouduta palauttamaan. Yhtiömies A ostaa yrityksen auton yksityiskäyttönsä ja yhtiömies B ostaa sijoituksen arvopaperit yksityiskäyttönsä.

Esimerkissä 23 on havainnollistettu yksityiskäyttöön otetun auton verotus. Yhtiön verotettavaksi tuloksi purkautuu todennäköisen käyvän arvon 9 000 euron ja yksityiskäyttöön otetun omaisuuden kirjanpitoarvon erotus eli 1 000 euroa. Yhtiöön syntyy verotettavaa tuloa 1 000 euroa, mikä verotetaan joko pääomatulona tai ansiotulona.

Esimerkki 23. Yhtiömies A:n auton osto yksityiskäyttöön

Auton alkuperäinen hankintahinta	13 430,91 €
Jäännösarvo eli kirjanpitoarvo	8 000,00 €
Auton käypä arvo	9 000,00 €

Yhtiömies B nostaa yksityisnostona henkilöyhtiöstä sijoituksen arvopaperit. Esimerkin 24 mukaisesti verotettavaksi tuloksi purkautuu yksityiskäyttöön otetun omaisuuden käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus eli $5\,000\text{ €} - 2\,771,74\text{ €} = 2\,228,26$ euroa. Henkilöyhtiöstä nostettujen arvopaperien tai kiinteistöjen yksityisnostoista realisoituvaa tuloa käsitellään pääomatulona. 2 228,26 eurosta menee veroa 30 % eli 668,47 euroa.

Esimerkki 24. Yhtiömies B:n arvopaperien yksityisnosto

Osakkeiden alkuperäinen hankintahinta	2 771,74 €
Jäännösarvo eli kirjanpitoarvo	2 771,74 €
Osakkeiden käypä arvo	5 000,00 €

Jos Yritys Ky:n purkamisen jälkeen yhtiömiehille siirtyvien varojen määrä olisi pienempi kuin yhtiöosuuden hankintameno, kyseessä olisi luovutustappio. Luovutustappion saisi vähentää pääomatulosta seuraavana viitenä vuotena.

Kun yhtiön omaisuutta on riittävästi realisoitu velkojen maksamiseksi, maksetaan ensin velat tai varataan varat tähän tarkoitukseen ennen yhtiön omaisuuden jakamista. Sen jälkeen Yritys Ky:n äänettömälle yhtiömiehelle palautetaan hänen panoksensa ja nostamattomat voitto-osuudet, mikäli niitä ei ole aikaisempina vuosina nostettu. Äänettömän yhtiömiehen panoksen palautus ei aiheuta vero-seuraamuksia, koska kyseessä on hänen pääomapanoksen palautus. Äänetöntä yhtiömiestä verotetaan ainoastaan purkuvuoden mahdollisesta voitto-osuudesta.

Vastuunalaiset yhtiömiehet saavat yritystoiminnan lopettavasta yhtiöstä osuutensa. Kyse on yhtiömiehen yhtiöosuuden vaihdosta jako-osaan, mihin sovelletaan luovutusvoiton verotuksen säännöksiä. Jako-osuudesta vähennetään osuuden todellinen hankintameno tai yli kymmenen vuotta omistettujen yhtiöosuuksien olevan kysymyksessä 40 % luovutushinnasta oleva hankintameno-olettama. Hankintameno on luetaan nostamatta jätetty voitto-osuus, mikä on sijoitettu yhtiöön.

Yritys Ky:n selvitysmiesten on välittömästi ilmoitettava yrityksen purkautumisesta Verohallinnolle ja kaupparekisteriin lomakkeella Y5. Yhtiömiehet eivät vapaudu vastuista ennen kuin ilmoitus ja muutos on merkitty kaupparekisteriin ja kuulutettu.

7 YHTEENVETO JA POHDINTA

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää osakeyhtiön sekä henkilöyhtiöiden lopettamiseen johtaneita syitä ja tapoja. Lisäksi selvitin yrityksen vapaaehtoisessa myynti-, purkamis- ja konkurssitilanteessa huomioon otettavista asioista kuten yhtiömiesten velka- ja vastuusuhteet, velkojainsuoja ja veroseuraamukset.

Tutkiessani yritystoiminnan lopetukseen johtaneita syitä käytin keskeisenä aineistona Turun kauppakorkeakoulun (Aaltonen, S. & Heinonen, J.) vuonna 2008 julkaisemaa sähköistä julkaisusarjaa: ”Kuka Suomessa luopuu liiketoiminnasta ja miksi?” Raportista kävi ilmi, että harvoin yritystoiminnan lopettamisen syynä oli epäonnistuminen. Suurimmat syyt yritystoiminnan lopettamiseen olivat henkilökohtaiset syyt ja siirtyminen palkkatyömarkkinoille.

Opinnäytetyössäni käsittelin yrityksen lopettamiseen liittyviä juridisia ja verotuksellisia tekijöitä, mitkä täytyy ottaa huomioon lopetettaessa yritystä. Oleellista on tietää osakeyhtiön ja henkilöyhtiön yhtiömiesten velka- ja vastuusuhteista ja verotuksesta. Yrityksen purkamiseen liitetään myös peitelty osingonjako, jolla tarkoitetaan rahanarvoista etuutta, jonka yritys antaa osakkaalle tai tämän omaiselle. Yrityksen myynnissä saattaa mietittyä yrityksen oikea myyntihinta ja se, miten myyntiprosessi saavuttaa mahdollisimman hyvän lopputuloksen yritystoiminnasta luopujan näkökulmasta. Yrityksen purkaminen selvitysmenettelyllä aiheuttaa erilaisia toimenpiteitä.

Opinnäytetyöni teoriaosuudessa käytin kirjallisuutta ja ajankohtaisia sähköisiä lähteitä. Keskeisimmät lait, joita käytin tutkiessani yrityksen lopettamiseen liittyvää säätelystä olivat osakeyhtiölaki sekä laki avoimesta ja kommandiittiyhtiöstä, tuloverolaki ja elinkeinoverolaki. Osakeyhtiölaki sekä laki avoimesta ja kommandiittiyhtiöstä säätelevät velka- ja vastuusuhteista. Yrityksen luovutusvoiton verotus tapahtuu tuloverolain mukaan samoin kuin purkautuvan yrityksen omaisuuden todennäköinen luovutushintaa vastaava määrä. Yrityksen lopettamisen yritysmuodosta ja tavasta riippuu veroseuraamus.

Yritystoiminnan lopettamiseen liittyy aina verotuksen näkökulma. Verotusta koskeva lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö ovat jatkuvassa muutostilassa. Opinnäytetyössäni käytin vuonna 2015 voimassa olevia verotusprosentteja. Laskin luovutusvoiton verotuksen progressiivisen pääomatuloveron mukaan: pääomatulosta peritään veroa 30 % aina 30 000 euroon saakka ja sen ylittävältä osalta 33 %.

Yrityksen taseesta voidaan nähdä yrityksen varallisuus, velat ja oma pääoma. Silmäilemällä oman pääoman ja vieras pääoman lukuja voidaan pitkälti päätellä yrityksen taloudellinen tilanne. Opinnäytetyöni mukaan kannattavan yrityksen lopettamisen vaihtoehtoina ovat yritystoiminnan myynti tai purkaminen. Yrittäjälle on kannattavampaa saada yritys myytyä ja siten hyödynnettyä yrityksen Goodwill-arvo.

Opinnäytetyöni teoriaosion perusteella esitän tase-esimerkkien avulla taloudellisesti kannattavan osakeyhtiön ja henkilöyhtiön lopettamisen myymällä ja purkamalla yritys sekä käsittelen niihin liittyviä velka- ja vastuukysymyksiä ja veroseuraamuksia. Lisäksi havainnollistan tappiollisen osakeyhtiön taseen ja siitä aiheutuvat velvollisuudet ja seuraamukset osakkeenomistajalle. Tappiollisen yritystoiminnan lopettaminen voi tapahtua selvitysmenettelyllä purkamalla yritys tai varojen vähyiden vuoksi asettamalla yritys konkurssiin, mikä ei ole toivottu tilanne yrittäjälle

Tutkiessani yrityksen lopettamista huomasin, että se vaatii asiantuntemusta, suunnittelua, verotuksen ja lainsäädännön tietämystä. Yrityksen myynti on monivaiheinen ja vaativa prosessi, mikä voi epäonnistua. Osakeyhtiön purkaminen saattaa olla yrityksen luopujalle monimutkaisempi prosessi. Henkilöyhtiön purkaminen saattaa onnistua yhtiömiesten yksimielisellä päätöksellä ilman ulkopuolista apua. Suosittelisin yrittäjää käyttämään asiantuntijan apua yrityksen lopettamisessa. Yrityksen lopettaminen hallitusti ja verosuunnittelulla saattavat säästää yrittäjälle rahaa, minkä lisäksi yrittäjä välttyy riskeiltä ja mahdollisilta veroseuraamuksilta.

LÄHTEET

Aaltonen, S. & Heinonen, J. 2008. Kuka Suomessa luopuu liiketoiminnasta ja miksi? Turun kaup-pakorkeakoulu. TSE Entre. Sähköinen julkaisusarja E2/2008.

Aho, P. 2015. Miten luen tuloslaskelmaa ja tasetta? Viittaus 19.11.2015. <http://www.sbb.fi/TPAr-tikkelitTuTa.pdf>

Engblom, A., Holla, J., Järvinen, J., Lamminsivu, Suvi., Lampinen, A., Lepistö, M., Paronen, V., Rautajuuri, A-L., Sandelin, E., Torkkel, T., Westergård, M., & Äimä, K. 2015. Elinkeinoverotus 2015. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Elinkeinoelämän keskusliitto 2015. Talous. Viitattu 5.12.2015. <http://ek.fi/mita-teemme/talous/>

Honkamäki, T. & Pennanen, M. 2010. Yritysjärjestelyjen käsikirja. Helsinki: WSOYpro Oy.

Härmäläinen, I., Malinen, J., Pirinen, J., Raitala, S., Sorri, S. & Strang, L. 2009. Yrityssanee-rauksen käsikirja. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Immonen, R., Ossa, J. & Villa, S. 2012. Henkilöyhtiön pääoman hallinta. Helsinki: Talentum Me-dia Oy.

Immonen, R. 2008. Yritysjärjestelyt. 4. uud. p. Helsinki: Talentum Media Oy.

Katramo, M., Lauriala, J., Matinlauri, I., Niemelä, J., Svennas, K. & Wilkman, N. 2011. Yritys-kauppa. Helsinki: WSOYpro Oy.

KHT-yhdistys 2015. Henkilöyhtiön tilinpäätösmalli. Helsinki: KHT-Media Oy.

Konkurssiasiamies 2013. 01/2004 Konkurssipesän haltuunotto. Viitattu 12.1.2016. <http://www.konkurssiasiamies.fi/fi/index/suosituksset/konkurssipesanhaltuunotto12004.html>

Konkurssiasiamies 2014. Konkurssimenettely. Viitattu 26.10.2015 <http://www.konkurssi-asiamies.fi/fi/index/konkurssimenettely.html>

Konkurssilaki 20.2.2004/120.

Koponen, J. 2013. Yrittäjän verokäsikirja. 5. uud. p. Helsinki. Verotieto Oy.

Krogerus Oy 2015. Yrityksen lopettaminen. Yritys-Suomi, Talousapu-neuvontapalvelu. Viitattu 21.9.2015. <http://www.talousapu.fi/yrityksen-lopettaminen>

Kukkonen, M. 2010. Pienosakeyhtiön ja sen osakkaan tuloverotus. 2. uud. p. Helsinki. Talentum Media Oy.

Kyläkallio, K. 2015. Selvitystilan aikainen yhtiökokous - vapaudet ja vastuut. Tilisanomat 5/2015, 26.

Lakari, T. 2014. Yritystoiminnan lopettaminen ja sukupolvenvaihdos. 6., uudistettu painos. Hel-sinki: Verotieto Oy.

Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 29.4.1988/389.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360.

Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558.

Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta 30.12.1999/1346.

Linna, T. 2012. Prosessioikeuden oppikirja. Helsinki: Talentum Media Oy.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.

Ossa, J. 2014. Sukupolvenvaihdos ja yritystoiminnan lopettaminen. Helsinki: Lakimiesliiton kustannus.

Pasonen, E., Hiltunen, M. & Turunen, H. 2000. Miten myyn yritykseni. Helsinki: Kauppakaari Oyj.

Patentti- ja rekisterihallituksen 2015a. Osakeyhtiön lopettaminen. Viitattu 21.9.2015. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/lopettaminen.html>

Patentti- ja rekisterihallitus 2015b. Osakeyhtiön selvitystila. Viitattu 18.11.2015. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/lopettaminen/selvitystila.html#2ilmoitus>

Perintö- ja lahjaverolaki 12.7.1940/378.

Pirilä, U. 2009. Yrityksen myynti ja realisointi. Yritys-Suomi, Talousapu-neuvontapalvelu. Viitattu 6.9.2015. <http://www.talousapu.fi/myyminen>

Rantanen, J. 2013. Yrityskauppaan valmistautuminen ja arvonmääritys. Viitattu 18.9.2015 <https://www.nextia.fi/tiedostot/Yrityskauppaan-valmistautuminen-ja-arvonmaaritys-Rantanen.pdf>

Siikarla, P.J. 2003. Henkilöyhtiöt. Helsinki: Yrityskirjat Oy.

Sotka, J. 2011. Osakekauppa vai liiketoimintakauppa 3/2011. Viitattu 23.9.2015 <http://www.jarisotka.fi/osakekauppa-vai-liiketoimintakauppa-32011/>

Sotka, J. 2014. Yritysjärjestelyistä V – Osakeyhtiön purkaminen. Uusi Suomi. Viitattu 5.11.2015. <http://lakiasiaintoimistojarisotka.palvelut.uusisuomi.fi/2014/06/13/yritysjarjestelyista-v-osakeyhtion-purkaminen/>

Suomen Yrittäjät 2015. Viitattu 1.11.2015. <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/euvaalit/tavoitteet/saantely/>

Suomen Yrityskaupat Oy 2015a. Ohjeita myyjälle. Viitattu 18.9.2015 <http://www.yrityskaupat.net/vinkit.php?sid=671>

Suomen Yrityskaupat Oy 2015b. Arvonmääritys. Viitattu 5.11.2015. <http://www.yrityskaupat.net/vinkit.php?sid=583>

Suomen Yrityskaupat Oy 2015c. Yrityskaupan verotuksesta. Viitattu 5.11.2015. http://www.yrityskaupat.net/vinkit_s.php?sid=680

Tilastokeskus 2015a. Konkurssien määrä väheni tammi–heinäkuussa 12,5 prosenttia. Viitattu 4.9.2015 http://www.tilastokeskus.fi/til/konk/2015/09/konk_2015_09_2015-10-21_tie_001_fi.html

Tilastokeskus 2015b. Vuonna 2014 loppuun käsiteltyjen konkurssihakemusten määrä kasvoi 3,2 prosenttia edellisvuodesta. Viitattu 22.10.2015. http://www.stat.fi/til/konk/2014/konk_2014_2015-06-10_tie_001_fi.html

Tomperi, S. 2014. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 26. uud.p. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535.

Verohallinto 2015a. Henkilöasiakkaan vero-opas 2015. Viitattu 12.11.2015. <http://portal.vero.fi/public/default.aspx?nodeid=9768&culture=fi-FI&contentlan=1>

Verohallinto 2015b. Verohallinnon ohje 21.4.2010. Diaarinumero 330/349/2010. Yhtiöosuuden luovutus tuloverotuksessa ja lahjaverotuksessa. Viitattu 19.10.2015. https://www.vero.fi/download/Yhtiöosuuden_luovutus_tuloverotuksessa_ja_lahjaverotuksessa/%7B4BD362FA-292B-4E56-9B6D-40A566540086%7D/4014

Verohallinto 2015c. Toiminnan lopettaminen - osakeyhtiö ja osuuskunta. Viitattu 23.9.2015 https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Toiminnan_lopettaminen

Verohallinto 2015d. Toiminnan lopettaminen avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö. Viitattu 12.10.2015. http://verohallinto.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Avoin_yhtio_ja_kommandiittiyhtio/Toiminnan_lopettaminen

Verohallinto 2015e. Omaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot luonnollisen henkilön tuloverotuksessa. Viitattu 14.10.2015. [http://verohallinto.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Omaisuuden_luovutusvoitot_ja_tappiot_luo\(38429\)#2](http://verohallinto.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Omaisuuden_luovutusvoitot_ja_tappiot_luo(38429)#2) Yleistä luovutusvoitosta ja -tappioista_

Verohallinto 2015f. Peitelty osinko. Viitattu 5.11.2015. [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Osakkeet_osingot_ja_peitelty_osingonjako/Peitelty_osinko\(10209\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Osakkeet_osingot_ja_peitelty_osingonjako/Peitelty_osinko(10209))

Verohallinto 2015g. Tulontasaus ansiotulojen verotuksessa. Viitattu 21.10.2015. [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Tulontasaus_ansi_tulojen_verotuksessa\(32889\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Tulontasaus_ansi_tulojen_verotuksessa(32889))

Verohallinto 2015h. Konkurssin aiheuttamat muutokset - osakeyhtiö ja osuuskunta. Viitattu 28.10.2015. [https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Toiminnan_lopettaminen/Konkurssin_aiheuttamat_muutokset__osakey\(9658\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Toiminnan_lopettaminen/Konkurssin_aiheuttamat_muutokset__osakey(9658))

Verohallinto 2015i. Arvonlisäverollisen toiminnan lopettaminen ja konkurssi. Viitattu 28.10.2015. [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Arvonlisaverollisen_toiminnan_lopettaminen\(14207\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Arvonlisaverollisen_toiminnan_lopettaminen(14207))

Villa, S. 2013. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiöt. 4. uudistettu painos. Helsinki: Talentum Media Oy.

Villa, S., Ossa, J. & Saarnilehto, A. 2007. Yritysmuodot – toiminta, rahoitus ja verotus. Helsinki: WSOYpro.